

ወርሃዊ ጥንቅር ቁጥር 3
ግንቦት 2017 ዓ.ም

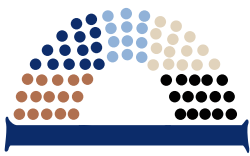
የኢትዮጵያ እንዳራሴዎች ክራዎች

እንዳራሴ በብሪጅ ሪሶርች እና ኢኖቬሽን በየወሩ እየተዘጋጀ ይቀርባል፡፡

research@bridge-et.org

BRIDGE Research & Innovation-
Parliaments. Peace. Policy

+251 911 86 12 34

+251 115 57 74 96

research@bridge-et.org

150096, Addis Ababa, Ethiopia.

Kazanchis, across the main gate of
UNECA, SA Building, 9th Floor, Office
No. 5, Addis Ababa.

መልክዓ-ብረጅ

መቀመጫውን አዲስ አበባ ያደረገ፣ በኢ.ፌ.ዲ.ሪ. የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ዐዋጅ ቁጥር 1113/2011 መሰረት አገር በቀል የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅት ሆኖ የተመዘገበ የጥናትና ምርምር ተቋም ነው። ብሪጅ፣ በዋናነት በኢትዮጵያ እና በምሥራቅ አፍሪካ የልማት በይነ መንግሥታት (ኢጋድ) አባል አገራት ውስጥ ዲሞክራሲያዊ አሥተዳደር እንዲጎለብት እና ሰላም እንዲበለጽግ የሚሠራ ገለልተኛ እና ለትርፍ ያልተቋቋመ ፖሊሲ ተኮር የጥናት እና ምርምር ተቋም ነው።

ተልዕኮ

ዲሞክራሲያዊ አሥተዳደር እና ሰላም ይጎለብቱ ዘንድ፣ ለፖሊሲ አወጣጥ ግብዓት የሚሆኑ፣ ተጨባጭነት ያላቸው ምርምሮችን ማድረግ እና የፖሊሲ ምክረ ሐሳቦችን ማቅረብ፤

ርዕይ

በሕዝብ ተወካይ ምክር ቤቶች እና በቀጠናዊ የሰላም፣ ዲሞክራሲያዊ አሥተዳደር እና ሰዊድና ቁሳዊ ልማት ላይ፣ በኢጋድ ቀጠና ተቀዳሚ የምርምር እና ፖሊሲ አመንጪ ማዕከል መሆን፤

መሠረታዊ ዕሴቶች

- ◆ አጽንዖት ትኩረት፦ ከፍተኛ ትኩረት የተሰሩ እና ተጨባጭነት ያላቸው ጥናት ምርምሮችን ማቅረብ።
- ◆ አዲስነት፦ ለዲሞክራሲያዊ አሥተዳደር እና ሰላም ተግዳሮቶች ፈጠራዊ እና ተለዋዋጭ መፍትሔዎች የታከለባቸውን የመፍትሔ ሐሳቦች ማወጣት
- ◆ ታማኝነት፦ ተዓማኒነት ያላቸውን የምርምር ውጤቶችን በማቅረብ ተዓማኒነትን መጠበቅ

ግቦች

ኢትዮጵያ እና በኢጋድ ቀጠና የሚገኙ የፌዴራል እና የክልል ፓርላማዎች በሚከተሉት መንገዶች ማጠናከር

- ◆ ተጨባጭ ምርምሮችን መከወን
- ◆ የእንደራሴዎችን ብቃት ለማሳደግ የዐቅም ግንባታ ድጋፎችን ማድረግ
- ◆ ተጠያቂነትን እና ውጤታማነትን ለማረጋገጥ የሕዝብ ተወካይ ምክር ቤቶች ክንውኖችን መከታተል

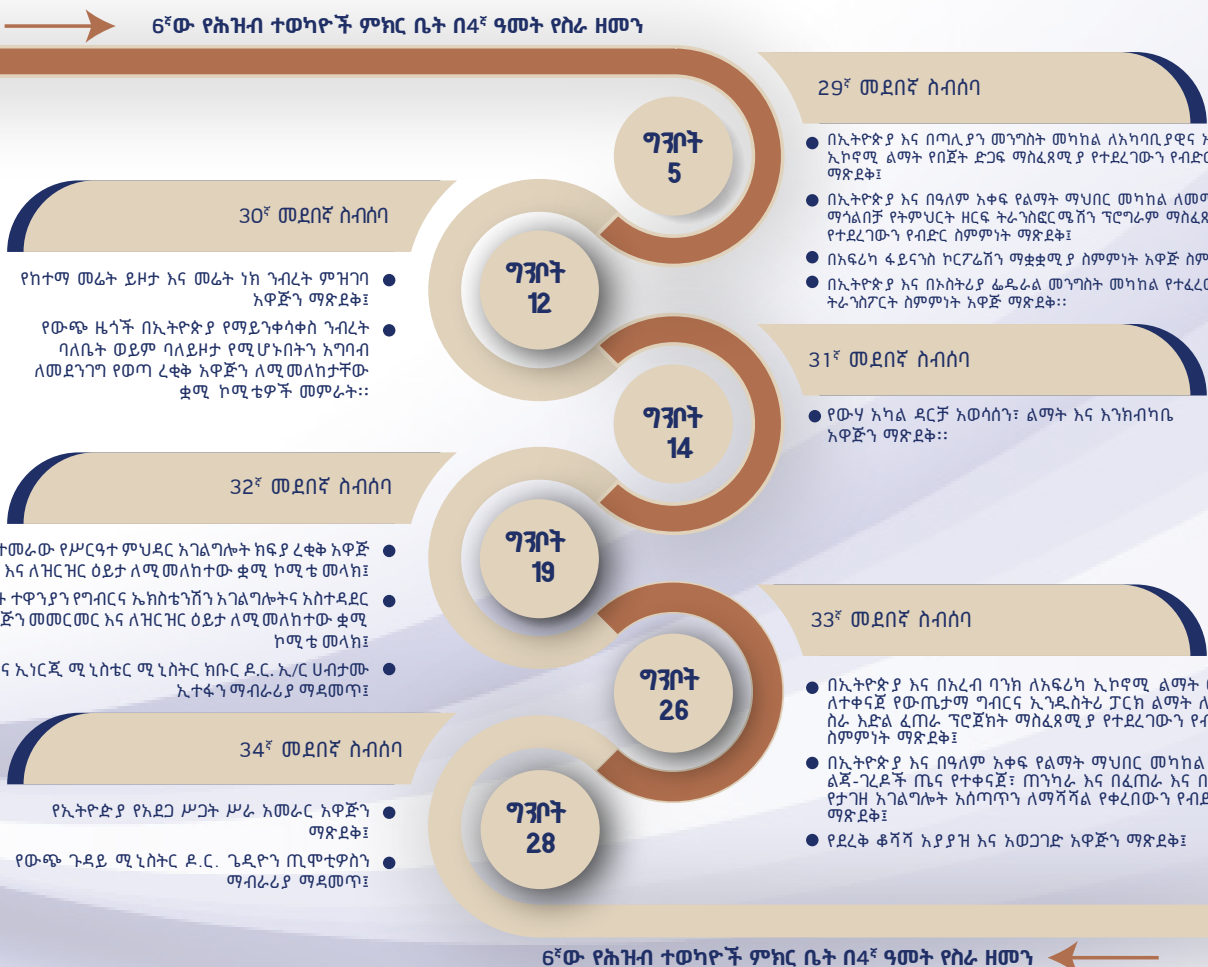
ማውጫ

በግንቦት የተካሄዱ የምክር ቤቱ መደበኛ ሥብሰባዎች	1
የምክር ቤቱ ሕግ የማውጣት ተግባራት	2
የአሥረዳሚ ተቋማት ቁጥጥር	5
የፓርላማ ዲፕሎማሲ	11
እንደራሴዎቹ ስለ'ራሳቸው'	13
ኢትዮጵያ ምን ተለማማች?	14
የብረጅ ዳሰሳዊ ምልክታዎች	15

የ

ኢትዮጵያ አንደራሴዎች ምክር ቤት፣ በወርታ ግንቦት የተለያዩ ሕገ-መንግሥታዊ ኃላፊነቶችን ከውሏል። ከእነዚህ ዋና ኃላፊነቶች መካከልም፣ ሕግጋት ማውጣት፣ የሥራ አሥሪያዊ ተቋማት ሪፖርቶችን ማድመጥ፣ ፓርላመንታዊ ዲሞክራሲ እና የፌዴራል ተቋማትን መግባባት የሚጠቀሱት የወሩ የምክር ቤቱ አባይት ክንውኖች ናቸው። ከዚህ በተጨማሪም፣ ምክር ቤቱ የራሱን የዘጠነ ወራት ሥራ አፈፃፀም ጨምሮ፣ ለአንደራሴዎችም የዐቅም ማሳልባት ሥልጠና እንዲሰጥ ሲያደርግ፣ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩንም ወደ አዳራሹ ጠርቶ በተለያዩ ውጭ ጉዳይ ተኮር ጥያቄዎች ላይ ማብራሪያ እንዲሰጠው አድርጓል። ይኸች የብሪጅ ሦሥተኛ ዕትምም፣ እነዚህን የምክር ቤቱን የግንቦት ክራሞት ጨምሮ፣ በወሩ ከጸደቁት ሕግጋት መካከል በመረጥነው አንድ ሕግ ላይ እና ዲሞክራሲያዊ ምርጫ ለዲሞክራሲያዊ ፓርላመንታዊ ስርዓት ግንባታ ስለሚኖረው ሚና አጭር ተቋማዊ ዳሰሳዊ ምልክታችንን አካታ ቀርባለች።

በግንቦት የተካሄዱ የምክር ቤቱ መደበኛ ሥብሰባዎች

የምክር ቤቱ ሕግ የማውጣት ተግባራት

ተወካዮች ምክር ቤት፣ በጠቀሰው ግንቦት ወር ውስጥ አራት ሕግጋትን ሲያጸድቅ፣ ሦስት ረቂቅ አዋጆችን ደግሞ ለሚመለከታቸው ቋሚ ኮሚቴዎች ለዝርዝር ዕይታ ልኳል፣ ከዚህ በተጨማሪም፣ አንድ የአስረጃ መድረክ አካሂዷል።

የጸደቁ ሕግጋት

ሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ባሳለፍነው ግንቦት 12 ቀን 2017 ዓ.ም. ካጸደቃቸው ሕግጋት መካከል አንዱ፣ የመሬት መረጃ አያያዝ ሥርዓትን ለማዘመን ያስችላል የተባለውን፣ ‘የከተማ መሬት ይዞታ እና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ’ ረቂቅ አዋጅን ነበር። 30ኛውን መደበኛ ስብሰባውን ሲያካሂድ ረቂቅ አዋጁን ለተመለከተው የአንደራሴዎች ምክር ቤት የከተማ፣ መሠረተ ልማት እና ትራንስፖርት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢ የተከበሩ ዶ.ር. አሸቱ ተመስገን ሪፖርት እና የውሳኔ ሐሳብ አቅርበዋል። ምክትል ሰብሳቢው፣ በአገር ደረጃ ወጥነት ባለው መልኩ በኩሉም ከተሞች የሚገኙትን የመሬት ይዞታዎች መረጃ ለማደራጀት እና ለመተግበር ዘመናዊ የአሠራር ሥርዓት ለመዘርጋት አዋጁ አስፈላጊ ሆኖ መገኘቱን ተናግረዋል። አክለውም፣ ረቂቅ አዋጁ ሕገ-ወጥ የመሬት ወረራን፣ ብልሹ አሰራርን እና ኢ-ፍትሐዊነትን በማስቀረት የዜጎችን የመሬት ይዞታ ባለቤትነትን ለማረጋገጥ ከፍተኛ ያለ አበርክቶ ይኖረዋል ሲሉ ለአንደራሴዎች አብራርተዋል።

የዜጎችን የመሬት ባለቤትነት የሚያረጋግጥ ነው የተባለውን ይኸንኑ አዋጅ አስመልክቶም፣ በከተማ አሥተዳደሮች እና የክልል ከተሞች ያላቸውን ልዩነት እና አንድነት በግልፅ በረቂቅ አዋጁ ማመላከት እንደሚገባ እንደራሴዎች አሳስበዋል። ፡ ምክር ቤቱም የቀረበለትን ይኸንኑ አዋጅ፣ አዋጅ ቁጥር 1381/2017 አድርጎ በኩሉ ተቃውሞ እና በሦስት ድምጽ-ተዕቅድ በአብላጫ ድምጽ አጽድቋል።

የአንደራሴዎች ምክር ቤት በወርጋ ግንቦት ያጸደቀው ሌላደኛው አዋጅ፣ የውኃ አካል ዳርቻ አወሳሰን፣ ልማት እና እንክብካቤ ረቂቅ አዋጅን ነበር። በአዋጁ ዙሪያ የውሳኔ

ሐሳብ ያቀረቡት የውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ እና አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ዶ.ር. አወቀ አምዛዬ፣ የውኃ አካል ዳርቻን በዘላቂነት ለማልማት እና ለመንከባከብ የውኃ ሥነ-ምግባር አግልግሎትን በማሻሻል ለአካባቢው ማህበረሰብ ተጨማሪ ማህበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ጥቅሞችን የሚያስገኝ መሆኑን ለአንደራሴዎች ዘርዘር አድርገው አብራርተዋል። የአዋጁን ዋነኛ ይዘቶች ያነሱት ሰብሳቢው፣ የውኃ አካል ወንዝ ዳርቻን፣ ሐይቅ፣ ግድብ፣ ውኃ አዘል መሬት፣ ምንጭ እና የከርሰ ምድር ውኃ አያያዝ እና አጠቃቀምን አዋጁ እንደሚደነግግ ለአንደራሴዎች አስረድተዋል። ከዚህ ባለፈም፣ በተከለለ የውኃ አካል ዳርቻ ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም ነባር ልማት ባለበት ኹኔታ ሊቀጥል የሚችለው በውኃ አካሉ እና ብዝሃ ሕይወቱ ላይ ጉዳት እና ብክለት የማያስከትል መሆኑን አግባብ ባለው አካል ሲረጋገጥ መሆኑን ምክትል ሰብሳቢው አሳስበዋል። እንደራሴዎችም፣ ረቂቅ አዋጁን፣ አዋጅ ቁጥር 1382/2017 ብለው በሙሉ ድምጽ እንዲጸደቅ ፈቃዳቸው ሆኗል።

33ኛ መደበኛ ስብሰባውን ግንቦት 26 ቀን 2017 ዓ.ም. ያካሄደው የአንደራሴዎች ምክር ቤት፣ በሦስተኝነት ያጸደቀው ረቂቅ አዋጅ፣ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ተብሎ የተጠራውን ረቂቅ አዋጅ ነበር። ይኸንኑ አዋጅ አስመልክቶም፣ የውሳኔ ሐሳብ ያቀረቡት የውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ እና አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ዶ.ር. አወቀ አምዛዬ ሲሆኑ፣ አዋጁ በአካባቢ እና በሰዎች ደኅንነት እና ጤና ላይ እየደረሰ ያለውን ጉዳት ለመከላከል እና ለመቆጣጠር ያስችላል ሲሉ ለአንደራሴዎች ጠቅሰውላቸዋል። በአዋጁ የተቀመጠው ቅጣት አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ ስስ

የፕላስቲክ ምርቶችን ታሳቢ ያደረገው ሲሉ የተሰሙት አወቀ፣ ክልሎች እና ኹለቱ የከተማ አሥተዳደሮች የከተሞቻቸውን ነባራዊ ኹኔታ ታሳቢ በማድረግ የውስጥ ደንብና መመሪያ አውጥተው መተግበር እንደሚችሉ ጠቁመዋል። ረቂቅ አዋጁ የአካባቢ ሥነ-ምግዳርን ለመጠበቅ ጠቀሜታው የሳላ መሆኑን የጠቀሱት እንደራሴዎቹ በበኩላቸው፣ ከአዋጁ ትግበራ ጋር በተያያዘ ማኅበረሰቡ በግንዛቤ ዕጥረት ለቅጣት ተጋላጭ እንዳይሆኑ ሰፊ የግንዛቤ ሥራ መሰራት እንዳለበት ለቋሚ ኮሚቴው ማሳሰባቸውን ከምክር ቤቱ የተገኘው መረጃ ይጠቁማል። የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ረቂቅ አዋጅ፣ አዋጅ ቁጥር 1383/2017 ሆኖ በሙሉ ድምጽ ጸድቋል፤ (ስለዚህ ኩላዊት የብሪጅን ዳሰሳዊ ምልክታ ገጽ 15 ላይ ይመልከቱ)።

የኢትዮጵያ እንደራሴዎች ምክር ቤት፣ ግንቦት 28 በነበረው 34ኛ መደበኛ ስብሰባው ያጸደቀው አራተኛው አዋጅ፣ የኢትዮጵያ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ረቂቅ አዋጅን ነበር። ከኹለት ወራት በፊት ለምክር ቤቱ የቀረበውን ይኸንን አዋጅ አስመልክቶ የተናገሩት የውጭ ግንኙነት እና የሰላም ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢ የተከበሩ ዶ.ር. ፈቲህ ማህዲ፣ አዋጁ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር መንግሥት መር፣ በአገር በቀል አቅም የተገነባ ብቻም ሳይሆን፣ ከጥገኝነት እና ከጠባቂነት አስተሳሰብ የሚያላቅቅ ጠንካራ ሐሳብን የያዘ መሆኑን ለእንደራሴዎቹ አብራርተዋል። እንደ ምክትል ሰብሳቢዋ ገለጣም፣ ረቂቅ አዋጁ ሲዘጋጅ የፌደራል ሥርዓትን ከሚከተሉ ዘጠኝ አገራት ተሞክሮ የተወሰደበት በዓይነቱ ልዩ የሆነ አዋጅ በመሆኑ እንደራሴዎቹ እንዲያጸደቁት ጠይቀዋል። ወደፊት ለሚቋቋመው የአደጋ ስጋት ምላሽ ፈንድ፣ ከመንግሥት እና ከግል ተቋማት ሠራተኞች ደመወዝ መዋጮ እንዲሰበሰብ የሚያስገድደው የአዋጁ ድንጋጌ ግን መሰረዙ ታውቋል። ድንጋጌው ከረቂቅ አዋጁ እንዲወጣ የተደረገው፣ በሠራተኞች ላይ ተደራራቢ ጫና እንዳያስከትል ታስቦ ነውም ተብሏል። ለፈንዱ የገቢ ምንጭ እንዲሆኑ ከሚጠበቁት ውስጥ፣ የቴሌኮሚዩኒኬሽን ድምጽ እና ዳታ አገልግሎት፣ የዲጂታል ባንኪንግ፣ የበረራ ትኬት ሽያጭ፣ የፓስፖርት እና ሺዛ አገልግሎት ክፍያ፣ የንግድ ፈቃድ በሚወጣበት እና በሚታደስበት ጊዜ በቁርጥ የሚታሰብ ክፍያ ተጠቃሾች ምንጮች ናቸው። ባንኮች፣ አነስተኛ እና ጥቃቅን የፋይናንስ ድርጅቶች ከሚሰጡት የብድር መጠን ላይ የሚታሰብ ገንዘብም ሌላው የፈንዱ የገቢ ምንጭ ነው ተብሏል። በአዋጁ መሰረት የሚጠበቅበትን ገቢ ሰብስቦ ለአደጋ ስጋት ምላሽ ፈንድ የባንክ ሒሳብ ያላስተላለፈ ድርጅት ወይም ተቋም፣ ሊያስገባው ይገባ ከነበረ ገንዘብ በተጨማሪ ዐሥር ከመቶ የባንክ ወለድ ቅጣት እንዲከፍል ያስገድዳል። በመጨረሻም ምክር ቤቱ፣ የኢትዮጵያ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 1386/2017 በሚል ስያሜ በሙሉ ድምፅ አጽድቆታል።

ረቂቅ ሕጎች

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ግንቦት 12 በነበረው ስብሰባው፣ የሚመለከታቸው ኹለቱ የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴዎች የመራው ረቂቅ አዋጅ፣ የውጭ ዜጎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት ወይም ባለይዘታ የሚሆኑበትን አግባብ ለመደንገግ የወጣውን ረቂቅ

አዋጅ ነበር። የረቂቁን አስፈላጊነት አንስተው ያብራሩት የመንግሥት ዋና ተጠሪ ሚኒስትሩ የተከበሩ ዶ.ር. ተስፋዬ በልጅጌ ነበሩ። እንደ ሚኒስትሩ ማብራሪያም፣ ባለፉት ጥቂት ዓመታት በኢትዮጵያ የተስተዋለው ከፍተኛ የከተሞች እና የውጭ መዋዕለ-ንዋይ ፍሰት መበርከት፣ የሰዎች ከገጠር ወደ ከተማ ፍልሰት፣ የሕዝብ ቁጥር ዕድገት እና መሰል ማኅበረ-ኢኮኖሚያዊ ለውጦች፣ ከፍተኛ የመኖሪያ ቤቶች ፍላጎት እንዲከሰት አድርጓል። ይኸን ከፍተኛ የመኖሪያ ቤቶች ፍላጎት እና አቅርቦት ክፍተት ከመሙላት እና ተጨማሪ የፖሊሲ ግቦችን ከማሳካት አንጻር፣ መንግሥት የተለያዩ አማራጮችን ሲያጠነ ሰነብቷል ያሉት ተስፋዬ፣ ከእነዚህ ውስጥ አንዱ የውጭ ዜጎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ወይም የመኖሪያ ቤት ባለቤት መሆን የሚችሉበት የፖሊሲ አሠራር መሆኑን በቀኑ ለታደሙት እንደራሴዎች ነግረዋቸዋል።

የተወሰኑ እንደራሴዎችም፣ ረቂቁ ኢትዮጵያ የውጭ ምንዛሪ ከሞችት እንዲኖራት ከመርዳቱ ባለፈ፣ መዋዕለ-ንዋይን ለመሳብ እና የቴክኖሎጂ ሽግግር እንዲኖር ከፍተኛ ፋይዳ እንዳለው ሲናገሩ ተደምጠዋል። ሌሎች እንደራሴዎች በበኩላቸው፣ ረቂቅ አዋጁ የዜጎችን የቤት ባለቤትነት የሚጋፋ፣ የቤት ዋጋ እንዲያሻቅብ የሚያደርግ እና ብሔራዊ የፀጥታ ስጋት ሊያስከትል ይችላል ሲሉ ስጋታቸውን ሲናገሩ ተስተውለዋል። አዋጁ ጊዜውን የጠበቀ አይደለም ሲሉ የተደመጡት እነኙ እንደራሴዎች፣ ከሕገ-መንግሥቱ ጋር የሚጣረስ አዋጅ እያወጣን እንዳይሆን ሲሉም ስጋታቸውን ለምክር ቤቱ አጋርተዋል።

የተወሰኑ አገራት ዜጎች የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት ወይም ባለይዘታ እንዳይሆኑ የሚከለክል መመሪያ ወደፊት ሊወጣ እንደሚችል የሚደነግገው ይኸው አዋጅ፣ ለውጭ ዜጎች የተገደቡ ልዩ ቦታዎች እና የድንበር አካባቢዎችም እንዲኹ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናሉ ሲል ያትታል። ረቂቅ አዋጁ በዋናነት ለከተማ፣ መሠረተ-ልማት እና ትራንስፖርት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ፣ በተባባሪነት ደግሞ ለሕግ እና ፍትህ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በሦሥት ተቃውሞ በአብላጫ ድምጽ ተመርቷል።

በዚህ ወርጋ ግንቦት፣ የእንደራሴዎች ምክር ቤት ባካሄደው 32ኛ መደበኛ ስብሰባው፣ በአንድ ቀን ሌሎች ኹለት ረቂቅ አዋጆችንም ለዝርዝር ዕድታ ለሚመለከታቸው ቋሚ ኮሚቴዎች መርቷል፡ ግንቦት 19 በዋለው በዚህ መደበኛ ስብሰባ፣ እንደራሴዎች በቀዳሚነት የተመለከቱት፣ የሥርዓተ-ምግዳር አገልግሎት ክፍያ ረቂቅ አዋጅን ሲሆን፣ በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የመንግሥት ዋና ተጠሪ ሚኒስትሩ የተከበሩ ዶ.ር. ተስፋዬ በልጅጌ አጠር ያለ ማብራሪያ አቅርበዋል። የአዋጁን መዘጋጀት አስፈላጊነት በዚህ ማብራሪያቸው ላይ ያነሱት ሚኒስትሩ፣ ኢትዮጵያ ተለያይነት ባላቸው ሥርዓተ-ምግዳሮች የበለፀገች እና እነዚህ ሥርዓተ ምግዳሮች በአገራዊ የልማት ጥረቶች ላይ ያላቸውን ማኅበረ-ኢኮኖሚያዊ እና አካባቢያዊ አስተዋፅኦ ማሳደግ ማስፈለጉ መሆኑን ጠቅሰዋል። ሚኒስትሩ ዶ.ር. ተስፋዬ አክለውም፣ እነዚህ ሥርዓተ-ምግዳሮች ዘላቂ ባልሆነ የተፈጥሮ ሀብት አጠቃቀም ምክንያት በከፍተኛ ጫና ውስጥ በመሆናቸው፣ እነርሱን በዘላቂነት ለማሥተዳደር የሚያስችል

የሥርዓተ-ምኅዳር አገልግሎት ክፍያ የሕግ ማዕቀፍ ነገራዊ አስፈላጊነት አለው ሲሉም ተደምጠዋል። እንደራሴዎቹም፣ ይኸንኑ ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 18/2017 ለዝርዝር ዕይታ በዋናነት ለውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ እና አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በተባባሪነት ደግሞ የጥላን፣ በጀት እና ፋይናንስ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ይመለከቱት ዘንድ መርተውላቸዋል።

በተጠቀሰው ዕለት እንደራሴዎቹ በኩለተኝነት የተመለከቱት ረቂቅ አዋጅ ደግሞ፣ የባለብዙ ተዋንያን የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት እና አሥተዳደር የተሰኘው ረቂቅ ነበር። በተመሳሳይ በዚህ ረቂቅ አዋጅ ዙሪያ የተናገሩት የመንግሥት ተጠሪው ተስፋዬ በልጅጌ፣ በኢትዮጵያ የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት፣ አሥተዳደር እና ልማት እንዲሁም በተፈጥሮ ሀብት ዘርፍ ያለውን የጥራት፣ አቅም እና የአፈጻጸም ውስንነትን ለመቅረፍ የሚያስችል የሕግ ማዕቀፍ ለማዘጋጀት የሚያግዝ አዋጅ ነው ሲሉ አጠር ባለው ማብራሪያቸው አንስተዋል። ከዚህ ባለፈም፣ በመንግሥት ብቻ ሲሰጥ የቆየውን የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት፣ መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች አንስቶ የግል ዘርፉ እና የኅብረት ሥራ ማኅበራትን በማቀናጀት ደረጃውን የጠበቀ የግብርና ኤክስቴንሽን የአገልግሎት እና የአሥተዳደር የሕግ ማዕቀፍ ማውጣት አስፈላጊ ስለመሆኑ ማስረጃቸውን የእንደራሴዎቹ ምክር ቤት ዘገባ ያመለክታል። በመጨረሻም ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 19/2017 ለዝርዝር ዕይታ ለግብርና ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በሙሉ ድምጽ ይመራ ዘንድ እንደራሴዎቹ ፈቃዳቸው ሆኗል።

አስረጂ መድረክ

የኢትዮጵያ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት በጠቀሰው ወርኃ ግንቦት አንድ የአስረጂ መድረክ አካሂዷል። የእንደራሴዎች ምክር ቤት የከተማ፣ መሠረተ-ልማት እና ትራንስፖርት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ እና የሕግ እና ፍትህ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ያካሄዱት ይኸው የአስረጂ መድረክ፣ የውጭ አገር ዜጎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት ወይም ባለይዘታ የሚሆኑበትን አግባብ ለመደንገግ በወጣ ረቂቅ አዋጅ ዙሪያ ነበር። ኹለቱ ቋሚ ኮሚቴዎችም፣ ጉዳዩ በቀጥታ ይመለከታቸዋል ከተባሉት ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቶች ጋር የግንዛቤ ማስጨበጫ መድረክ አካናውነዋል። በግንዛቤ ማስጨበጫ መድረኩ ላይ የተገኙት በፍትሕ ሚኒስቴር አማካሪ ሚኒስትር የሆኑት ዶ.ር.

ታደሰ ካሳ፣ ረቂቅ አዋጁ የያዘውን ይዘት እና አጠቃላይ ፍላጎት በዝርዝር አቅርበዋል። እንደ አማካሪ ሚኒስትሩ ገለጻም፣ ረቂቅ አዋጁ በዋናነት ከስድሳ አምስት ዓመታት በፊት የወጣውን የፍትሕ ብሔር ድንጋጌ፣ የባሕር ማዶ ሰዎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት ወይም ባለይዘታ እንዳይሆኑ የሚከፈክለውን አንቀጽ የሚቀይር ነው። የፍትሕ ሚኒስቴር ሚኒስትሩ ሐና ኦርአያሥላሴ በበኩላቸው፣ ረቂቅ አዋጁ አዋጅ ሆኖ በሚወጣበት ወቅት የውጭ ዜጎች አምነት ፍሯቸው ሀብታቸውን እንዲያፈሉ ለማበረታታት እና በአገሪቱ ውስጥ የመዋዕለ-ንዋይ ፍላጎትን የማሳለጥ አላማን የሚያሳካ ስለመሆኑ አብራርተዋል። ሚኒስትር ሐና በዚህ ማብራሪያቸው፣ ረቂቅ አዋጁ የውጭ አገር ዜጎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት ወይም ባለይዘታ የሚሆኑበትን አግባብ በመኖሪያ ቤት ላይ ብቻ መሆኑን እና የቤት ግዢውም ሆነ ሌሎች የአገልግሎት ሂደቶች የሚከናወኑት በውጭ ምንዛሪ እንደሚሆን መናገራቸውን የእንደራሴዎቹ ምክር ቤት ዘገባ ጠቅሷቸዋል። ለዚህም እነዚህ የባሕር ማዶ ዜጎች፣ አንድ መቶ ሃምሳ ሺ ዶላር የመነሻ ካፒታል መያዝ እንደሚጠበቅባቸው ሚኒስትር ሐና ተናግረዋል።

በዚህ የአስረጂ መድረክ ላይ የተገኙት የከተማ እና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር ሚኒስትር ዴኤታዋ ሄላን ደበበ በበኩላቸው፣ በአገራችን እየተስተዋለ ያለውን የቤት ፍላጎት እና አቅርቦት ክፍተት ለመመለስ ለውጭ ዜጎች በከፍተኛ ክፍያ የሚሸጥበት መንገድ ሲያድግ በዝቅተኛ ገቢ የሚተዳደረውን የኅብረተሰብ ክፍል ለመደጎም የሚያስችል አውድ ይፈጠራል ብለዋል። ሌላይኛው የአስረጂ መድረኩ ሰው፣ በእንደራሴዎቹ ምክር ቤት የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ኢሳ ቦሩ፣ ረቂቅ አዋጁ የውጭ ምንዛሪን የሚያመጣ፣ ለሪል ስቴት መስፋፋትም አስተወጽዖ የሚኖረው እና ለአገር የኢኮኖሚ እድገትም ጠቃሚ ነው ሲሉ ተደምጠዋል። የውጭ አገር ዜጎች በኢትዮጵያ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት የሚሆኑበት አግባብ ሲፈቀድ፣ አገሪቷ ልታሳካ ያሰበቻቸው ዝርዝር ዓላማዎች በአዋጁ ውስጥ በአግባቡ ሊብራሩ እንደሚገባ ያሳሰቡት ደግሞ፣ የምክር ቤቱ የከተማ፣ መሠረተ-ልማት እና ትራንስፖርት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ሰብሳቢው የተከበሩ ፕ/ር መሐመድ አብደ መሆናቸውን ከእንደራሴዎቹ ምክር ቤት የተገኘው መረጃ ይጠቁማል።

የአሥረጻሚ ተቋማት ቁጥጥር

ተለያዩ የፌዴራል የመንግሥት ተቋማት፣ ተጠሪ ለሆኑባቸው የተለያዩ የሕዝብ ተወካዮች የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴዎች፣ ከዘጠኝ እስከ ዐሥር ወራት የሚሸፍነውን የሥራ አፈፃፀማቸውንም ሪፖርት በወርኃ ግንቦትም አቅርበው ነበር።

የተቋማት ሪፖርቶች

ዚህ ወር ለሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ የዘጠኝ ወራት የሥራ አፈፃፀም ሪፖርታቸውን ካቀረቡት ተቋማት መካከል፣ የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን አንዱ ነበር። የኮሚሽኑን የ2017 ዓ.ም. በጀት ዓመት የዘጠኝ ወራት የዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርቱን የገመገመው ቋሚ ኮሚቴውም፣ የፖሊስ ኮሚሽኑ የተለያዩ አገር ዓቀፍ እና ዓለም ዓቀፍ ስብሰባዎች፣ ሕዝባዊ እና ሃይማኖታዊ በዓላት በሰላም እንዲከበሩ እና ግጭቶች እንዳይፈጠሩ በብቃት በመቆጣጠር ረገድ የተሰሩት ሥራዎች አበረታች እንደሆኑ ገልጿል። አንድ ምክር ቤቱ ዘገባ፣ በየጊዜው የሚከሰቱ ግጭቶች ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተሻሻሉ ለመምጣታቸው የኮሚሽኑ አስተዋጽኦ ከፍተኛ መሆኑን ቋሚ ኮሚቴው ጠቁሟል። የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ኢሳ ቦሩ፣ ከዚህ በፊት ያልነበረ የጀግኖች ማዕከል፣ የቀድሞው ፖሊስ አባላት እና የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ አባላት መተዳደሪያን የመሳሰሉት መመሪያዎችን በተመለከተ የተሰራው ሥራ ሊበረታታ እንደሚገባ ገልጸዋል። ከዚህ በተጨማሪም ምክትል ሰብሳቢው፣ በወንጀል መከላከል ብዙ ሥራዎች የተሰሩ ቢሆኑም እኩንም ፀረ-ሰላም ኃይሎች በሰላማዊ ዜጎች ላይ ወንጀሎች እየፈጸሙ በመሆናቸው ወንጀልን ለመከላከል እና የወንጀል ሥጋትን ለመቀነስ የፖሊስ ኃይሉ ከሚመለከታቸው አካል ጋር በመሆን የተጀመረውን ሕግ የማስከበር ሥራ ይበልጥ አጠናክሮ መሥራት እንዳለበት አበክረው መናገራቸው ተሰምቷል። ከዚህ ባለፈም፣ የኮሚሽኑ የበጀት አፈፃፀም ስድሳ አምስት በመቶ ብቻ

በመሆኑ በቀጣይ ሊታይ ይገባልም ብለዋል። የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ጀነራል ደመላሽ ገብረሚካኤል በበኩላቸው፣ በአዲስ አበባ እና በመላው አገሪቱ ያሉ 613 ከፍተኛ የመሠረተ-ልማት እና የፌዴራል ተቋማት ላይ ፀረ-ሰላም ኃይሎች ማንኛውንም ዓይነት ጥቃት እንዳያደርሱ በቂ የሰው ኃይል በመመደብ እና የ24 ሰዓት ጥበቃ በማድረግ ደህንነታቸውን የማረጋገጥ ሥራ እንደተሰራ ማብራራታቸው ተዘግቧል። ኮሚሽኑ በፀረ-ሰላም ኃይሎች ላይ ሕጋዊ እርምጃ በመውሰድ የዜጎችን ደህንነት የማስጠበቅና የማረጋገጥ ተግባራትን የሚመሩት ኮሚሽን ማከናወኑንም ለቋሚ ኮሚቴው አብራርተዋል።

በአንደራሴዎች ምክር ቤት የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ፣ የፌዴራል የሕግ እና ፍትሕ ኢንስቲትዩትን የ2017 ዓ.ም. በጀት ዓመት የዘጠኝ ወራት ዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርትን የገመገመበት ደግሞ ችለተኛው የፌዴራል ተቋም ቁጥጥር ክንውኑ ነበር። ለቋሚ ኮሚቴው የተቋማቸውን የዘጠኝ ወራት የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት ያቀረቡት የኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የተከበሩ አምባሳደር ደግፌ ቡላ ሲሆኑ፣ የቋሚ ኮሚቴው ምክትል ሰብሳቢ እና አባላቶች የኢንስቲትዩቱን የዘጠኝ ወራት የዕቅድ አፈፃፀም አስመልክተው ማብራሪያ ያሻቸዋል ያሏቸውን ጥያቄዎች አንስተዋል። የኢንስቲትዩቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር የተከበሩ ምትኩ ማዳ፣ ኢንስቲትዩቱ ከተቋቋመበት ዓላማ አኳያ የተለያዩ ጥናት እና ምርምሮችን ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመናበብ እንደሚያከናውን ጠቅሰው፣ የሕዝብ ተዓማኒነትን ያረጋገጡ የፍትሕ ተቋማት እንዲኖሩ በዕቅድ ተይዞ በርካታ ሥራዎች እየተከናወኑ መሆኑን ለኮሚቴው አባላት አብራርተዋል።

የተከበሩ አቶ ኢሳ ቦሩ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የሕግና ፍትህ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢ

የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕሬዝዳንት ጽሕፈት ቤት ኃላፊው ዳኛ አበበ ሰለሞን በበኩላቸው፣ በአዲሱ አዋጅ መሠረት ኢንስቲትዩቱ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተጠሪ መሆኑ በፍትሕ ሥርዓቱ ውስጥ ያሉ የክህሎት፣ የአገልግሎት አሰጣጥ እና የፍትሕ መረጋገጥ ሂደት እና ውጤት ላይ ትልቅ ሚና አለው ብለዋል። የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ኢሳ ቦሩ በበኩላቸው፣ ኢንስቲትዩቱ የሚጠበቅበትን ኃላፊነት በብቃት ከመወጣት አኳያ በቅርብ የፀደቀውን የኢንስቲትዩቱን ማቋቋሚያ አዋጅ በተፋጠነ ጊዜ ወደ ተግባር መተርጎም እንደሚገባ አሳስበዋል።

ለኮሚቴው አባላት ማብራሪያ የሰጡት ዳይሬክተሩ ደግሞ ቡላ በተራቸው፣ የዳኞችን፣ የአቃቤ ያነ-ሕግ እና የመርማሪ ፖሊሶችን ዕውቀት፣ ክህሎት እና አመላካክነት በማሳደግ የሕዝብን እርካታ ለማሳደግ ከሚመለከታቸው አካላት እና ከክልሎች ጋር በጥምረት እየተሰራ መሆኑን መናገራቸው ተዘግቧል።

በወርታ ግንቦት፣ በሦስተኛነት የዘጠኝ ወር የሥራ አፈፃፀም ሪፖርቱን የማቅረብ ተራው የቱሪዝም ሚኒስቴር ነበር። የሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱን ሪፖርት ያደመጠው፣ በአንደራሴዎቹ ምክር ቤት የንግድ እና ቱሪዝም ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ፣

እንደ አገር በተደረገው ኢኮኖሚያዊ ማሻሻያ ከተለዩት አምስት የኢኮኖሚ ምሳሌዎች መካከል አንዱ የሆነውን የቱሪዝም ዘርፍ የበለጠ ውጤታማ ለማድረግ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ አስገንዝቧል። የኮሚቴው ሰብሳቢ የተከበሩ አይሻ ያሕያ፣ ኢትዮጵያ ባላት የቱሪዝም ሀብት በአግባቡ ተጠቃሚ መሆን እንድትችል ነባር እና አዳዲስ የቱሪዝም መዳረሻ ቦታዎችን ማልማት እንደሚገባ ለተቋሙ

ተወካዮች አሳስበዋቸዋል። ሰብሳቢዋ አክለውም፣ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱ በዘጠኝ ወራት ውስጥ ካከናወናቸው ዋናኛ ተግባራት መካከል፣ በነባር ቅርሶች ላይ ጥገና ማድረግ፣ እና ኹለት ቅርሶችን በዩኒስኮ ማስመዝገብ መቻሉ በጥንካሬ የሚታዩ አፈጻጸሞች መሆናቸውን ጠቅሰዋል። የቱሪዝም ሚኒስቴር ሚኒስትሯ ሰላማዊት ካሳ በበኩላቸው፣ የኅብረተሰብ ፍላጎት ለመጨመር የቱሪዝም መጠቆሚያዎች መዘጋጀታቸውን ጠቅሰው፣ የቱሪዝም መዳረሻ ቦታዎችም ዕቤት ተጨምሮባቸው እየለሙ መሆኑን ተናግረዋል። ሚኒስትሯ፣ በዘጠኝ ወራት ውስጥ ከ85 ሺህ በላይ ለሚሆኑ ዜጎች በዘርፉ የሥራ ዕድል መፈጠሩን ጠቅሰው፣ ከ942ሺህ በላይ የሚሆኑ ዜጎችም ሪፖርታቸው በሸፈናቸው ወራት ውስጥ ኢትዮጵያን መሳተፍታቸውን ጠቅሰዋል።

የወሩ መገባደጃያ ላይ የዐሥር ወራት የዕቅድ አፈፃፀሙን ከምክር ቤቱ የግብርና ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ጋር ለመወያየት የተጠራው ደግሞ የግብርና ሚኒስቴር ነበር። ላገጃቸው የኮሚቴው አባላት፣ ባለፉት ዐሥር ወራት ከግብርና ምርቶች የወጪ ንግድ የተገኘው ገቢ ከ3 ቢሊዮን ዶላር መሻገሩን ያነሱት የግብርና ሚኒስትሩ ዶ.ር. ግርማ አመንቴ፣ ከዚህ ውስጥም ከ400 ሺህ ቶን በላይ ቡና ለውጪ ገበያ በመላክ 2 ቢሊዮን ዶላር መገኘቱን ለቋሚ ኮሚቴው ገልጸዋል። ከዚህ ባለፈው ፍራፍሬ፣ አበባ፣ ቅመማ ቅመም፣ እንስሳት እና የእንስሳት ውጤቶች ገቢ ከተገኘባቸው የግብርና ምርቶች ውስጥ ይገኛሉ። በዘንድሮው ዓመት በግብርና ምርቶች የወጪ ንግድ የተገኘው ውጤት እንዲቀጥል ከአልሚዎች የሚነሱ የሎጀስቲክስ፣ የኤሌክትሪክ ኃይል መቆራረጥ እና የመልካም አሥተዳደር ችግሮች ከሌሎች መሥሪያ ቤቶች ጋር በመሆን መፍታት እንደሚገባ ቋሚ ኮሚቴው ማሳሰቡ ተዘግቧል። የኮሚቴው ሰብሳቢው የተከበሩ ሰሎሞን ላሌ፣ ▶

የሕግና ፍትሕ ኢንስቲትዩት በውይይት ላይ

ለቀጣዩ ምርት ዘመን እየተደረገ ያለው የመሬት እና የግብዓት ዝግጅት አበረታች ኹኔታ ላይ እንደሚገኝ ገልፀዋል። ሰሎሞን አክለውም፣ ወደ አገር ውስጥ የገባውን የአፈር ማዳበሪያ በአፋጣኝ ወደ አርሶ አደሩ የማድረስ እና ሥርጭት ላይ በትኩረት መሥራት እንደሚገባ አመለካከተዋል። በግብርናው ክፍለ-ኢኮኖሚ በኩል ኢኮኖሚያዊ ማሻሻያውን ለመደገፍ በምክር ቤቱ የጸደቁ አዋጆችን በመመሪያ በመደገፍ ወደ ሥራ በማስገባት የዘርፉን እድገት ማፈጠን ይገባልም ብለዋል።

ለቀጣዩ የምርት ዘመን 24 ሚሊዮን ቶን የአፈር ማዳበሪያ ግዥ ወቅቱን ጠብቆ ተፈፅሟል ያሉት ሚኒስትር ግርማ በበኩላቸው፣ 12 ሚሊዮን ኩንታሉ ለክልሎች ደርሷል ብለዋል። በአረንጓዴ አሻራ የደን ልማት ከ7 ቢሊዮን በላይ ችግሮች መዘጋጀታቸውን ያነሱት ግርማ፣ 500 ሚሊዮን የሚሆኑት ቀድመው መተካለታቸውን እና ከዚህ ውስጥ 3.5 ቢሊዮን የሚሆኑት ጥምር ጥቅም የሚሰጡ ችግሮች መሆናቸውን መናገራቸውን ከአንደራሴዎቹ ምክር ቤት የተገኘው ዘገባ ያሳያል።

የአንደራሴዎቹ ምክር ቤት፣ በግንቦት ወር የገመገመው የፊደራል ተቋማትን የዘጠኝ ወራት ተቋማዊ ቁመና ብቻም ሳይሆን፣ በሥሩ ያሉ የዲሞክራሲ ተቋማት ለ2018 ዓ.ም. ያቀረቡትን የበጀት ጥያቄም ነበር። በምክር ቤቱ የፕላን፣ በጀት እና ፋይናንስ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በዚህ ጉዳይ ላይ የተወያየው፣ ከጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ ፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት፣ ፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት እና ከፌዴራል ሽሪባ ፍርድ ቤት ከመጡ የሥራ ኃላፊዎች ጋር መሆኑን የምክር ቤቱ ዘገባ ጠቅሷል። ቋሚ ኮሚቴው፣ የተቋማትን የበጀት አጠቃቀምም ሆነ የበጀት ማስተካከያ የተደረገላቸውን እንዲሁም ገንዘብ ሚኒስቴር ለ2018 በጀት ዓመት ያስቀመጠውን የበጀት ጣሪያ እና ተቋማት ያቀረቡትን የበጀት ጥያቄ አስመልክቶ ማብራሪያ ጠይቋልም።

የቋሚ ኮሚቴው ሰብሳቢ የተከበሩ ደሳለኝ ወዳጄ፣ በመደበኛውም ሆነ በካፒታል በጀት የሚቀርቡ የበጀት ጥያቄዎች የተጋነኑ እንዳይሆኑ ፍትሐዊ እና በመረጃ የተደገፉ ሊሆኑ እንደሚገባ መግለፃቸው ተጠቅሷል።

የመደበኛው ሆነ የካፒታል በጀት ጥያቄን በሚመለከት ተቋማት ከስትራቴጂክ ዕቅዶቻቸው ጋር ለማስተሳሰር መሞከራቸውን በጠንካራነት ያነሱት ሰብሳቢው፣ ነገር ግን ለአያንዳንዱ የበጀት ዓይነት የተጠየቀው የገንዘብ መጠን በቁጥር ሊቀመጥ እንደሚገባ አመለካከተዋልም። የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕሬዝዳንት ክብርት አበባ አምቢ አለ በበኩላቸው፣ ከአገራዊ የድጎማ ማሻሻያዎች

እና ከአዲሱ መዋቅር ጋር ተያይዞ የተደረገው ጭማሪ፣ የበጀት መጠናቸውን ከፍ እንዳይረገባቸው ለኮሚቴው አባላት አብራርተዋል።

ውጭ ጉዳዩ እንዴት ከረመ?

የአንደራሴዎቹ ምክር ቤት፣ በወርታ ግንቦት አስፈጻሚውን በተመለከተ ያከናወኗቸው የሁለት ሚኒስትሮችን ምላሽ እና ማብራሪያዎችን ማዳመጥ ሲሆኑ፣ ከውሃና ኢነርጂ ሚኒስቴር ሚኒስትር ዶ.ር. ኢ/ር ሀብታሙ ኢተፋ በተጨማሪ፣ የኢትዮጵያን አሽናዊ የውጭ ጉዳይ አጀንዳን አንስቶ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ዶ.ር. ጌዲዮን ጢሞቴዎስ ምላሽ እና ማብራሪያዎችን ያገኘበት ውሎም ነበር። በምክር ቤቱ 4ኛ ዓመት የሥራ ዘመን 34ኛ መደበኛ ስብሰባ ላይ የተገኙት ሚኒስትሩ፣ ኤርትራን ጨምሮ ከተለያዩ የሳይኔት አገራት ጋር ያለው አሽናዊ ግንኙነት፣ በድንበር አካባቢ የሚሰፍሩ የሳይኔት አገራት ሕዝቦች እና በውጭ ኃይሎች የተያዙ የኢትዮጵያ ግዛቶችን የተመለከቱት ጥያቄዎች ከአንደራሴዎቹ በኩል ተነስተውላቸው ነበር።

ኢትዮጵያ ለሳይኔት አገራት ቅድሚያ የመስጠት ዲፕሎማሲያዊ መርህ እንዳላት ያነሱት ጌዲዮን፣ የኢትዮጵያ መንግሥት ከኤርትራ ጋር የቃላት ጦርነት ውስጥ አልገባም ሲሉም፣ አንደራሴዎቹ በኤርትራ ጉዳይ ላነሱት ጥያቄ ምላሻቸውን ሰጥተዋል። የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴርን በመወከል ንግግር የሚያደርጉ ተቋማት እንዳሉ ያመለክቱት ጌዲዮን፣ ጉዳዩ የሚመለከታቸው ዜጎች፣ የሕዝብ ተወካዮች እና የቀድሞ የመንግሥት ኃላፊዎች የራሳቸውን ምልክታ እንደሚያነሱ የጠቀሱት ሚኒስትሩ፣ እነዚህ አካላት ጆሮ ሊሰጣቸው ይገባል ሲሉም አሳስበዋል።

እነነጋገር ብዙ የሚያነጋገር ነገር አለ ሲሉ የተደመጡት ሚኒስትሩ፣ ጉዳዩ መመራት ያለበት በጊዜው እና በጥንቃቄ እንደሆነም ለአንደራሴዎቹ አስረድተዋል። በኤርትራ በኩል ትንኮሳ ቢኖርም፣ አንዳንዴ በሆደሰፊነት፣ አንዳንዴን ደግሞ በራሱ በዲፕሎማቲክ ቻናል የሚመለሰውን ለመመለስ ጥረት እናደርጋለን ሲሉም መሥሪያ ቤታቸው እየሄደበት ያለበትን ሂደት ለምክር ቤቱ አባላት አብራርተዋል።

በባሕር በር ሰሞነኛ ጉዳይ ላይም የተናገሩት ውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ፣ ኢትዮጵያ ስትራቴጂክ የሆኑ አገራዊ ጉዳዮችን ስታነሳ ትኩሳታቸው የሚጨምሩ አገራት አሉ ሲሉም ተደምጠዋል። ያም ሆኖ፣ ኢትዮጵያ ብሔራዊ ጥቅሞቿን በተመለከተ ያላትን አቋም አጠናክራ እንደምትቀጥል ለአንደራሴዎቹ ነግረዋቸዋል። ግድብ ስንገነባ ያለ እኛ ቡራኬ እንዴት ይገነባል የሚሉ ነበሩ ያሉት ጌዲዮን፣ ያ ሳያስቆመን ግድቡን እንዳጠናቀቅነው ኹሉ፣ ሌሎች

ዶ.ር. ጌዲዮን ጢሞቴዎስ ምላሽ እና ማብራሪያዎችን ሰሲጡ

ፕሮጀክቶችንም እውን ማድረጋችን አይቀርም ሲሉ ለፓርላማ አባላቱ ተናግረዋል። የባሕር በር ጥያቄን ለማሳካት የተጀመረው ዲፕሎማሲያዊ አካሄድ እውን እስኪሆን ድረስ በዓለም ዓቀፍ ሕጎች እና በሰጥቶ መቀበል መርህ መሥራት ይገባል ከማለታቸው ባለፈ፣ የባሕር በር የማግኘት ጥያቄውን ዓለም ዓቀፍ አጀንዳ ማድረግ ያስቻለ ስኬታማ የዲፕሎማሲ ሥራ መሰራቱንም ሲያብራሩ ተይምጠዋል። ኢትዮጵያ ጥቅሟን የምታስከብረው የጋራ ተጠቃሚነት መርህን ታሳቢ ባደረገ መልኩ እና የዓለም ዓቀፍ ሕግ አሰራር መርሆዎችን ከግንዛቤ ባስገባ መንገድ እንደሆነም ሚኒስትሩ ማስገንዘባቸውን ከምክር ቤቱ የወጣው መረጃ ይጠቁማል።

ውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ጌዲዮን ጢሞቴዎስ፣ በዚያ የምክር ቤት ውሏቸው በእነዚህ ጉዳዮች ብቻም ሳይሆን፣ እስከዛሬ ኢትዮጵያ ባላካለላቸው ድንበሮች ዙሪያም ማብራሪያ ሰጥተው ነበር። ኢትዮጵያ ከጎረቤቶቿ ጋር የምትዋሰንባቸውን በሺ ኪሎ ሜትሮች የሚቆጠር ድንበርን የማካለል ሥራ ተቋማዊ ቅርጽ ሰጥቶ ለማከናወን በዝግጅት ላይ መሆኗንም ተናግረዋል። አገሪቱ ካላት ድንበር ውስጥ በአግባቡ የተሰመረ እና የተለየው ከሃምሳ በመቶ በታች መሆኑን ያነሱት ሚኒስትሩ፣ ከአብዛኞቹ ጎረቤቶች ጋር ያለው የድንበር ጉዳይ ተጨማሪ ሰፊ ሥራ የሚፈልግ መሆኑንም ጠቁመዋል። የድንበር ጉዳይን በተመለከተ ከየአገሪቱ ጋር ያሉትን ጉዳዮች የማላነሳው በምክንያት ነው ሲሉም መናገራቸውን የምክር ቤቱ ዘገባ ጠቅሷቸዋል።

የተቋማት እና የመስክ ጉብኝቶች

የእንደራሴዎች ምክር ቤት፣ ወርታ ግንቦትን ያጠናቀቀው ሕግጋትን በማውጣት እና የተቋማትን ሪፖርቶች በማድመጥ ብቻም አይደለም፤ ከዚያ ተሻገሮም ከደርዘን በላይ የሚሆኑ ተቋማትን በተለያዩ የቋሚ ኮሚቴዎች በኩል ሲጎበኝ፣ ከሦስት ዐሥርት በላይ የሚሆኑ የመስክ ጉብኝቶችንም አድርጓል።

የተቋማት ጉብኝቶች

እንደራሴዎች በወከሏቸው ቋሚ ኮሚቴዎቻቸው በኩል ከጎበኟቸው የፌዴራል ተቋማት መካከል፣ በቀዳሚነት ማሳያ ሊሆን የሚችለው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ነው። ግንቦት 14፣ 2017 ዓ.ም. ወደ ምርጫ ቦርዱ የተጓዙት የምክር ቤቱ የዴሞክራሲ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባላት፣ ሰፋ ያለ ምልከታ አድርገዋል። በምልከታቸውም፣ ቦርዱ ቀጣዩን ሰባተኛ ዙር አገራዊ ምርጫ ለማሳካት በሰው ኃይል፣ በጀት እና ግብዓት ረገድ ጠንክር ያለ ተቋማዊ ማሻሻያ ማድረግ እንዳለበት የኮሚቴው ምክትል ሰብሳቢ የተከበሩ አዝመራ እንዲሞ በኩል አበክሮ አስገንዝቧል። ከዚህ ባለፈም፣ ቦርዱ ምርጫን አስመልክቶ የሲቪክ ማሳበራትን እና የሚዲያዎችን ዐቅም በመገንባት የዴሞክራሲ ልምምድ እንዲዳብር መሥራት እንደሚገባውም አዝመራ ጠቁመዋል። ዜጎች የዴሞክራሲ ግንዛቤያቸው እና ግዴታቸውን በአግባቡ እንዲረዱ የሥነ-ዜጋ የመራጮች ትምህርት መስጪያ የመረጃ ጎትመት በተለያዩ ቋንቋዎች ተዘጋጅተው መሰራጨት እንዳለባቸውም፣ ቦርዱን የጎበኙት የኮሚቴው አባላት ገልጸዋል። የቦርዱ አመራሮች በበኩላቸው፣ በቂ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች ባለመኖራቸው ሰዎች አቤቱታቸውን ለማቅረብ ከስድስት መቶ ኪሎ ሜትር በላይ ተጉዘው እንደሚመጡ ጠቅሰው፣ ተጨማሪ ጽሕፈት ቤቶች እንዲከፈቱ ቋሚ ኮሚቴው እገዛ እንዲያደርግላቸው ጥያቄያቸውን ማቅረባቸውም ተስምቷል። የ2018ቱን አገራዊ ምርጫ ለመከወንም ከወዲኹ የቅድመ-ዝግጅት ሥራዎች አየተሰሩ እንደሚገኙ የቦርዱ ጎላፊዎች ለኮሚቴው አባላት አብራርተዋል።

እንደራሴዎች በወሩ ሊጎበኙት የፈቀዱት ሌላኛው ፌዴራላዊ ተቋም፣ የኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት ነበር። ወደ ግንቦት መገባደጃ ያላይ፣ የኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት ዋና መሥሪያ ቤት የደረሱት በምክር ቤት የፕላን፣ በጀት እና ፋይናንስ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባላት፣ በተቋሙ የተከናወኑ ዋና ዋና የማሻሻያ ሥራዎችን ተመልክተው፣

ማሳሰቢያ ያሉትንም ጨምረው ለተቋሙ ጎላፊዎች እንደነገሯቸው የምክር ቤቱ ዘገባ ያትታል። የኮሚቴው ሰብሳቢ የተከበሩ ደሳለኝ ወዳጄ፣ ተቋሙ በሰው ኃይል ዐቅም ግንባታ እና ምቹ የሥራ ከባቢ መፍጠርን ጨምሮ፣ በተቋማዊ ማሻሻያው ያከናወናቸው ዋና ዋና ለውጦች ለሌሎች ተቋማት ተምሳሌት የሚሆን ነው ብለዋል። ደሳለኝ፣ መሥሪያ ቤቱ ቀደም ሲል በነበረበት የክዋኔ አዲት ግኝቶች ላይ ተገቢ የእርምት እርምጃ መውሰዱን ሲናገሩ፤ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ዶ.ር. አብርሃም ዓለማየሁ ደግሞ፣ የተቋሙ አመራሮች እና ሠራተኞች ተናበው በመሥራት አበረታች ለውጥ ማምጣታቸውን ጠቁመዋል። የኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት ዋና ዳይሬክተር ዶ.ር. በከር ሻሌም፣ የሚመሩት ተቋም በዚህ ቋሚ ኮሚቴ ቀደም ሲል ተሳታፊነት የተሰጣቸውን አስተያየቶች እንደግብዓት በመውሰድ ያከናወኗቸውን የለውጥ ሥራዎች በዚያ ለተገኙት የኮሚቴው አባላት ማብራራታቸውን ዘገባው ጠቅሷቸዋል። ዳይሬክተሩ ለጥቀሙም፣ በቀጣይ ተቋማቸው በዋናው መሥሪያ ቤት የጀመረውን የለውጥ ሥራዎች ወደ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶችም ለማውረድ እንደሚሰራ ላገኛቸው እንደራሴዎች ነግረዋቸዋል።

በወርታ ግንቦት በእንደራሴዎቹ የመሳብኝት ዕጣ የገጠመው ሌላይኛው ተቋም የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ነበር። ዩኒቨርሲቲውን የመሳብኝቱን አስፈላጊነት ያነሱት፣ በምክር ቤቱ የሰው ሀብት ልማት፣ ሥራ ስምሪት እና ቴክኖሎጂ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢዋ ዶ.ር. ቤተልሔም ላቀው፣ ዩኒቨርሲቲው ራስ ገዝ ሆኖ በተቋቋመበት አዋጅ መሠረት በ2016 ዓ.ም. ወደ ትግበራ ከገባ በኋላ አሁን ላይ የደረሰበትን ደረጃ መመልከት መሆኑን ገልፀዋል። ከዩኒቨርሲቲው ፕሬዝዳንት እና ከፍተኛ አመራሮች ጋር የተወያየው ኮሚቴው፣ ዩኒቨርሲቲው ራስ ገዝ በመሆኑ ያገኛቸው ጥቅሞች እና ያጋጠሙ ተግዳሮቶችንም ማንሳቱ ተዘግቧል። ውይይቱም በተማሪዎች ቅበላ፣ የትምህርት ጥራትን በማስጠበቅ፣ በጥናትና ምርምር፣ በገንዘብ ምንጮች እና አሥተዳደር ጭምር ባሉ ጉዳዮች ዙሪያ እንደነበር ታውቋል። በዚህም፣ የዩኒቨርሲቲው ፕሬዝዳንት ዶ.ር. ሳሙኤል ክፍሌ፣ ዩኒቨርሲቲው ራስ ገዝ ዩኒቨርሲቲ ከሆነ ጀምሮ አዲስ አደረጃጀትን እና ልዩ ልዩ መመሪያዎችን ከማውጣት ጀምሮ በርካታ ተግባራትን እያከናወነ መሆኑን ለቋሚ ኮሚቴው አባላት አብራርተውላቸዋል።

የቋሚ ኮሚቴው አባላት በዩኒቨርሲቲው አፈፃፀም ዙሪያ ማብራሪያ

ጉብኝት በኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት

የሚሹ ጥያቄዎችን ያቀረቡ ሲሆን፣ ፕሬዝዳንቱ እና ባልደረቦቻቸው ምላሽ እና ማብራሪያ ተሰጥቷቸዋልም።

የመስክ ጉብኝቶች

ግንቦት ሲብት ወደ ደቡብ የሄዱት የእንደራሴዎቹ ምክር ቤት የውጭ ግንኙነት እና የሰላም ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባላት፣ በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል ጉራጌ ዞን እና ቀቤና ልዩ ወረዳ ዘላቂ ሰላምን ለማምጣት እየተከናወኑ ያሉ ሥራዎች አፈፃፀማቸው ምን እንደሚመስል የመስክ ምልክታት በማድረግ ገምግመዋል። የኮሚቴው ምክትል ሰብሳቢ የተከበሩ ዶ.ር. ፈቲህ ማህዲ፣ ከዚህ ቀደም ተፈጥሮ የነበረው የሰላም መደፍረስ መፍትሔ እንዳገኘ ቋሚ ኮሚቴው ክትትል እና ድጋፍ ከሚያደርግለት የሰላም ሚኒስቴር መረጃ ማግኘቱን አስታውሰዋል። ያም ሆኖ የአካባቢው ሕዝብ ችግሩ ዘላቂ መፍትሔ እንዳልተሰጠው በሕዝብ ውክልና ሥራ ወቅት ጥያቄ በማቅረቡ፣ ጉዳዩን በመስክ ምልክታት ማረጋገጥ በማስፈለጉ ቋሚ ኮሚቴው ምልክታት ማድረጉን ጠቁመዋል። የቋሚ ኮሚቴው አባላት በበኩላቸው፣ ዜጎች ስጋታቸው ተወግዶ ወደ መደበኛ ሕይወታቸው መግባት እንደሚጠበቅባቸው በማስታወስ፣ የተቸገሩ እና ድጋፍ የሚያስፈልጋቸው ወገኖች ካሉ የፌዴራል መንግሥት ማገዝ የሚገባውን እንደሚያግዝ መናገራቸውን ከመስክ ምልክታት የተገኘው መረጃ ይጠቁማል። ከዚህ ባለፈም፣ የመጣው ሰላም ዘላቂ እንዲሆን የተጀመሩት ጅምር ሥራዎች ተጠናክረው መቀጠል እንደሚገባቸው አስገንዝበዋል። በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል የጉራጌ ዞን ዋና አሥተዳዳሪ ላጫ ጋሩማ እና የቀቤና ልዩ ወረዳ አሥተዳዳሪ ሙሳ ኢደሷ በየበኩላቸው፣ አካባቢውን ወደ ሰላም ለመመለስ ባለፉት ጊዜያት የተሰሩ ሥራዎችን እና ያጋጠሙ ተግዳሮቶችን እና በቀጣይም ሊፈቱልን ይገባል ያሏቸውን ጉዳዮች ጨምረው፣ አሁን የሰላም ችግሩ ምን እንደሚመስል ለቋሚ ኮሚቴው በዝርዝር ማቅረባቸውን ከመስክ ምልክታት የተገኙት መረጃዎች ያሳያሉ።

በጠቀስነው ግንቦት ወር በእንደራሴዎቹ የመሳብኝት ዕድል ካገኙት የመስኖ ልማት ግድቦች መካከል፣ የጊዳቦ የመስኖ ልማት ግድብ ይገኝበታል። በሲዳማ ክልል እና በምዕራብ ጉጂ ኦሮሚያ ክልል አዋሳኝ ላይ በ1.6 ቢሊዮን ብር ወጪ የተገነባውን ይኸንን ግድብ የሳብኙት፣ በእንደራሴዎቹ ምክር ቤት የውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ እና አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባላት ነበሩ። አባላቱም፣ የግድቡን ቀሪ የካናል ሥራዎች በማጠናቀቅ ጥቅም ላይ ማዋል እንደሚገባ አሳስበዋል። በ2002 ዓ.ም. ተጀምሮ በ2011 ዓ.ም. ውኃ መያዝ መቻሉ የተጠቀሰው የግድቡ ሥራ ቢጠናቀቅም፣ በሲዳማ ክልል በኩል መገንባት ከነበረበት 12.8 ኪሎ ሜትር የውኃ መተላለፊያ ካናል ውስጥ 400 ሄክታር ብቻ የሚያለማ 2.5 ኪሎ ሜትር ካናል ብቻ መገንባቱ ሲታወቅ፤ በኦሮሚያ ክልል በኩልም፣ መሠራት ከነበረበት 12.2 ኪሎ ሜትር ካናል ውስጥ 8.6 ኪሎ ሜትር ብቻ መገንባቱ ተነግሯል። በሲዳማ ክልል ከ5000 በላይ የሚሆኑ የዩኒቨርሲቲ ምሩቃን ወጣቶች፣ ባለሀብቶች እና በአካባቢው የሚገኙ አርሶ አደሮችን በማደራጀት በእርሻ ሥራዎች ለማስማራት መታቀዱን እዚያ ለደረሱት የቋሚ ኮሚቴው አባላት ያብራራቱ ደግሞ

በጉራጌ ዞን እና በቀቤና ልዩ ወረዳ በተደረገ የመስክ ምልከታ

የክልሉ ውኃ፣ ማዕድን እና ኤነርጂ ቢሮ የወጣቶች የሥራ ዕድል ፈጠራ አስተባባሪው ሙሉጌታ ጳውሎስ ነበሩ። ፕሮጀክቱ በፌዴራል መንግሥት የሚገነባ መሆኑን ጨምረው የገለፁት ኃላፊው፣ በክልሉ የሚገኝ ሜጋ ፕሮጀክት በመሆኑ ተገቢውን ድጋፍ እና ክትትል እያደረግን እንገኛለን ሲሉ ለኮሚቴው አባላት ነግረዋቸዋል። የኮሚቴው ሰብሳቢ የተከበሩ ካሊድ አባመጪ በበኩላቸው፣ ከፍተኛ የአገር ሀብት የፈሰሰበትን ጊዳቦ መስኖ ልማት ግድብን ወደ ሀብት ለማስገባት አሮሚያ ክልል የሚነሱ የይዞታ ባለቤትነት ጥያቄዎችን በመመለስ እና በሥፍራው የሚገኙ ነዋሪዎችን በማንሳት፣ ኹለቱም ክልሎች በቅንጅት መሥራት እንደሚገባቸው ማሳሰባቸውን ለመረዳት ተችሏል።

የኢትዮጵያ እንደራሴዎች ግንቦት ወር ውስጥ ካደረጓቸው የመስክ ምልከታዎች መካከል ሊጠቀስ የሚችለው ሌላው ጉብኝታቸው፣ በድንበርተኛዋ ክልል ጋምቤላ ያደረጉት የመስክ ጉብኝት ነበር። በክልሉ የሚገኘውን ጃዊ የስድስት መጠለያ ጣቢያን የሳቦችን የምክር ቤቱ የውጭ ግንኙነት እና ሰላም ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባላት፣ በመጠለያ ጣቢያው ውስጥ የሚሰጡ የተለያዩ መሠረታዊ አገልግሎቶችን ተዘዋውረው ተመልክተዋል። በምልከታቸውም፣ ለስድስት የዕለት ተዕለት አገልግሎት የሚሰጡትን ተቋማት ዐቅም በማሳደግ በዚያ ለተጠለሉት የኃረቤት አገራት ዜጎች የተሟላ መሠረታዊ አገልግሎት አቅርቦት እንዲኖር ለማስቻል የተጀመሩ ሥራዎችን አጠናክሮ ማስቀጠል እንደሚያስፈልግ ገልጸዋል። በአካባቢው የስድስት ሰላም እና ደኅንነት ለማረጋገጥ የተሰሩት ሥራዎች አበረታች ናቸው ያሉት የቋሚ ኮሚቴው ሰብሳቢ የተከበሩ ዶ.ር. ዲማ ነገዎ፣ በመጠለያ ጣቢያው የትምህርት እና የጤና አገልግሎት ተደራሽነትን በማስፋት ረገድ በርካታ ጅምር ሥራዎች ቢኖሩም የበለጠ ተጠናክረው መቀጠል እንደሚገባቸው ማሳሰባቸውም ተመላክቷል። በአኹኑ ወቅት በዓለም ዓቀፍ ደረጃ ባለው ተለዋዋጭ ፖለቲካዊ እና ጂኦ-ስትራቴጂካዊ ምክንያቶች የተነሳ፣ ሰዎች ከቀያቸው የሚፈናቀሉበት ምንዳር ሰፍቷል ሲሉ የተደመጡት ዶ.ር. ዲማ፣ በዚህም ምክንያት አገራችን የተቀበለቻቸውን ስድስት ደኅንነት ተረጋግጦ እንዲኖር

ከሚያስችሉ ዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ጋር ተቀራርባ እየሰራች ትገኛለች ማለታቸውንም ከመስኩ የተገኘው መረጃ ያመለክታል። የስድስት እና ከስድስት ተመላሾች አገልግሎት የጋምቤላ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት ኃላፊው መዝገበወርቅ ገብረማርያም በበኩላቸው፣ በአኹኑ ወቅት የአሜሪካ መንግሥት በዕርዳታ ድርጅቶች ላይ በጣለው ማዕቀብ የተነሳ በስድስት ሰብዓዊ እና ማኅበራዊ ሕይወት ላይ ከፍተኛ ተፅዕኖ እየፈጠረ እንደሚገኝ እዚያው ላገጃቸው የኮሚቴው አባላት አስረድተዋል። በአርግጥ በዶ.ር. ዲማ የተመራው ቋሚ ኮሚቴው፣ ጋምቤላ ውስጥ የሳቦችን ይኸንን መጠለያ ጣቢያ ብቻ ሳይሆን በኩሌ የስድስት መጠለያ ጣቢያንም ነበር። ከመጠለያ ጣቢያው ተወካዮች ጋር የተወያየውን ኮሚቴም የመሩት የተከበሩ ዶ.ር. ዲማ ነገዎ፣ በደቡብ ሱዳን ያለው ወቅታዊ አለመረጋጋት የስድስት ጭጥር ከዚህ በላይ ሊጨምረው እንደሚችል በመገመት፣ የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ጋር ተቀራርበው መሥራት እንደሚገባቸው ገልፀዋል። ከደቡብ ሱዳን ተፈናቅለው ጣቢያው ውስጥ የተጠለሉት ስድስት በበኩላቸው፣ ከዚህ በፊት ይደረግላቸው የነበረው የምግብ መጠን እና ምግብ ነክ ያልሆኑ ቁሳቁሶች ድጋፍ እየቀነሰ በመምጣቱ ለችግር መጋለጣቸውን ለኮሚቴው አባላት ነግረዋቸዋል። ከዚህ በተጨማሪም፣ ከዚህ በፊት ለአንድ ወር ተብሎ ይሰጣቸው የነበረው 13 ነጥብ 5 ኪሎ ግራም ዲቄት ወደ 7 ኪሎግራም ዝቅ በማለቱ ለርሃብ መጋለጣቸውንም ለቋሚ ኮሚቴው ተናግረዋል። የስድስት ምሬት የተጋሩት የመጠለያ ጣቢያው ኃላፊ ቲያ ዴንግ ማር በበኩላቸው፣ ለችግሩ መባባስ የአሜሪካ መንግሥት በአርዳታ ድርጅቶች ላይ በያዘው አቋም ምክንያት መጠለያ ጣቢያው ላይ ይሰሩ የነበሩ የተለያዩ መንግሥታዊ ያልሆኑ የዕርዳታ ድርጅቶች ቁጥር እየቀነሰ መምጣቱ እንደሆነ ገልጸዋል። ችግሮቹ በዚህ የሚቀጥሉ ከሆነ በቀጣይ ኹለት እና ሦሥት ወራት ምንም ዓይነት የምግብ እና ምግብ ነክ ያልሆኑ ቁሳቁሶች አቅርቦት ላይኖር ይችላል የሚል ስጋት እንዳረበባቸውም፣ በዶ.ር. ዲማ ለተመራው ኮሚቴ ጨምረው መናገራቸውን የምክር ቤቱ መረጃ ያመለክታል።

የፓርላማ ዲፕሎማሲ

ኢፌዴሪ የአንደራሴዎች ምክር ቤት፣ በዚህ ግንቦት ወር ውስጥ አራት ፓርላመንታዊ የዲፕሎማሲ ሥራዎችን ከውኗል። በቀዳሚነት የሚጠቀሰው፣ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅን አስመልክቶ አንደራሴዎች ዛምቢያ ለላከችው ልዑክ የምክር ቤቱን ልምድ ያካፈሉበት ችነት ነው።

ንደምክር ቤቱ መረጃ ከሆነም፣ በኢትዮጵያ ሕገ-መንግሥት በተቀመጠው መሠረት የሕግ አወጣጥ፣ የማፅደቅ ሥርዓት እና አተገባበር ሂደትን አስመልክቶ የምክር ቤቱ አባላት እና የሥራ ኃላፊዎች ለልዑካን ቡድኑ አብራርተዋል። የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ በአንድ አገር ላይ በመደበኛ የሕግ ማስከበር ሂደት ማስከበር በማይቻልባቸው በተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ አደጋዎች የሚተገበር መሆኑን፣ በምክር ቤቱ የሕግ እና ፍትሕ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢ የተከበሩ ኢሳ ቦሩ ለዛምቢያዎች ተወካዮች አብራርተውላቸዋል። ምክትል ሰብሳቢው፣ በአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ወቅት ምክር ቤቶች የመንግሥት ተግባራት እና የሰብዓዊ መብቶች መከበርን የመከታተል እና የመቆጣጠር ኃላፊነት አለባቸው ብለዋል። ኢትዮጵያ በቅርብ ዓመታት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ በታወጀባቸው ወቅቶች የተገኙ ልምዶች ለልዑካን ቡድኑ አካላቸዋል። ከኢትዮጵያ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ የሕግ አወጣጥ ሂደት ጠቃሚ ልምድ ማግኘታቸውን የልዑካን ቡድኑ አባላት መግለፃቸውን የጠቀሰው የምክር ቤቱ ዘገባ፣ በአፍሪካ አገራት መካከል ያለው ግንኙነት እና ልምዶችን በመቀመር በጋራ የመሥራት ባህል ሊጠናከር ይገባል ብለዋል። ኢትዮጵያ ያካበተችው የአደጋ እና አስቸኳይ ጊዜን በሕግ የመምራት እና የማሥተዳደር ልምድ አስደናቂ መሆኑን አክልው መናገራቸውንም ዘገባው ጠቅሷቸዋል።

በዘጠነኛው የዓመቱ ወር ውስጥ ምክር ቤቱ የከወነው ሌላደኛው ፓርላመንታዊ ዲፕሎማሲ፣ የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ የተከበሩ ታገሰ ጫፎ ከአውሮፓ ኅብረት ፓርላማ የሥራ ኃላፊዎች ጋር ያደረጉት ምክክር ነበር። እንደ ምክር ቤቱ ዘገባ ከሆነም፣ በአውሮፓ ፓርላማ ምክትል ፕሬዝዳንት ዮናስ አማርጌ የተመራው ቡድን፣ ከአፈ-ጉባኤው የተከበሩ ታገሰ ጫፎ ጋር በኢትዮጵያ እና በቀጠናዊ ጉዳዮች ላይ ውይይት አድርጓል። አፈ-ጉባኤውም፣ የኢትዮጵያ እና የአውሮፓ ኅብረት ፓርላማ ቀደም ሲል የነበራቸውን ትብብር በማጠናከር፣ በቀጣይም በዲሞክራሲ ግንባታ እና በሰላም

ዙሪያ በጋራ ለመሥራት ኢትዮጵያ ከፍተኛ ፍላጎት እንዳላት ለልዑካን ቡድኑ አስረድተዋል። የአውሮፓ ፓርላማ ምክትል ፕሬዝዳንት ዮናስ አማርጌ በበኩላቸው፣ ኢትዮጵያ እያነሳች ያለችው የባሕር በር የባለቤትነት ጥያቄ ዓለም ዓቀፍ ሕግጋት መሠረት በሰላማዊ እና በዲፕሎማሲያዊ መንገድ ምላሽ ያገኝ ዘንድ የአውሮፓ ፓርላማ ፍላጎት መሆኑን መናገራቸው ተዘግቧል። የኢትዮጵያ አገራዊ የምክክር ኮሚሽንም ስኬታማ ይሆን ዘንድ፣ የአውሮፓ ፓርላማ አስፈላጊውን ድጋፍ እንደሚያደርግ ምክትል ፕሬዝዳንቱ ለአፈ-ጉባኤው አስረግጠውላቸዋል።

በዚህ ግንቦት ወር፣ የህንድ የፓርላማ ልዑክን ቡድን አባላትንም በጽሕፈት ቤታቸው ተቀብለው ያነጋገሩት የተከበሩ አቶ ታገሰ፣ በኩለቱ አገራት መካከል ያሉትን ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ እና ማኅበራዊ ጉዳዮችን በማንሳት በቀጣይ ወደተሻለ ደረጃ ማሳደግ በሚያስችሉ ችግሮች ዙሪያ ከልዑክ ቡድኑ ጋር መወያየታቸውን የምክር ቤቱ ዘገባ ጠቁሟል። የአገራቱ ኹለንተናዊ ግንኙነት ረጅም ዓመታትን ያስቆጠረ መሆኑን ያነሱት አፈ-ጉባኤው፣ ኹለቱ አገራት በተለያዩ ዓለም ዓቀፍ መድረኮች ላይ ብሔራዊ ጥቅማቸውን እና ደንበኝነታቸውን ለማስጠበቅ በሚያስችሉ ጉዳዮች ላይ በጋራ እየሰሩ እንደሆነ ገልጸዋል። በምክር ቤቱ የውጭ ግንኙነት እና ሰላም ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ አባል የተከበሩ አምባሳደር ዲና ሙፍቲ በበኩላቸው፣ በኩለቱ አገራት ቡድኖች መካከል የተደረገው ምክክር በትምህርት፣ አሸባሪነትን በጋራ በመዋጋት እና መዋዕለ-ንዋይን በማበረታታት ረገድ ትልቅ አበርክቶ እንዳለው አንስተዋል። የሕንድ የፓርላማ አባል እና የልዑካን ቡድኑ መሪ ሱጊያ ሱሌ፣ ኹለቱ አገራት ብሔራዊ ጥቅማቸውን ለማስጠበቅ በጋራ እየሰሩ እንደሆነ አንስተው፣ በቀጣይም የአገራቱን የሕዝብ ለሕዝብ እና ኢኮኖሚያዊ ግንኙነቶች ይበልጥ ለማጠናከር እንሰራለን ማለታቸውን ዘገባዎቹ ጠቅሰዋቸዋል።

የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ የተከበሩ ታገሰ ጫፎ ከህንድ የፓርላማ ልዑክን ቡድን አባላት ጋር

በዘጠነኛው የዓመቱ ወር ውስጥ ምክር ቤቱ የከወነው ሌላይኛው ፓርላመንታዊ ዲፕሎማሲ፣ የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ የተከበሩ ታገሰ ጫፎ ከአውሮፓ ኅብረት ፓርላማ የሥራ ኃላፊዎች ጋር ያደረጉት ምክክር ነበር። እንደ ምክር ቤቱ ዘገባ ከሆነም፣ በአውሮፓ ፓርላማ ምክትል ፕሬዝዳንት ዮናስ ኦማርጂ የተመራው ቡድን፣ ከአፈ-ጉባኤው የተከበሩ ታገሰ ጫፎ ጋር በኢትዮጵያ እና በቀጠናዊ ጉዳዮች ላይ ውይይት አድርጓል።

የግንቦት ወሩ የአንደራሴዎቹ ምክር ቤት አራተኛው ፓርላማ ተኮር ዲፕሎማሲ፣ አፈ-ጉባኤው በአንድ አህጉራዊ ጉባኤ ላይ መሳተፋቸውን የተመለከተው ነበር። “የማይበገር ማኅበረሰብ እና ጤናማ አካባቢ የሰው ኃይልን በብዛት የሚጠቀሙ የመዋዕለ-ንዋይ ፕሮግራም አካሄዶች” በሚል መሪ ሐሳብ፣ በአፍሪካ ኅብረት መሰብሰቢያ አዳራሽ፣ 20ኛው የዓለም ሥራ ድርጅት በሥራ ላይ የተመሰረተ የባለሙያዎች የተሰኘ አህጉራዊ ስብሰባ ተካሂዶ ነበር፤ በዚህ ስብሰባ መክፈቻ መርኃ ግብር ላይ የተገኙት አፈ-ጉባኤው የተከበሩ አቶ ታገሰ፣ ስብሰባው አፍሪካውያን ፖሊሲ አውጪዎች እና ባለሙያዎች ፈጠራን መሠረት ያደረገ ሥራ ለመፍጠር፣ ድኅነትን ለመቀነስ እና የአየር ንብረት ለውጥ ተጽዕኖን ለመቋቋም የሚያገዝ ነው ማለታቸውን ከምክር ቤቱ የተገኘው መረጃ ይጠቁማል። ይሄንን ለማሳካት ደግሞ በአህጉሪቱ የኹሉንም የጋራ ጥረት ይጠይቃል ያሉት አፈ ጉባኤው፣ ለዚህም ኢትዮጵያ ቁርጠኛ መሆኗን ተናግረዋል። የኢትዮጵያ የልማት ግቦች ለሥራ ፈጠራ ትኩረት የሚሰጡ ናቸው ያሉት ታደሰ፣ ድህነትን ለመቀነስ፣ የሥራ እድል ለመፍጠር እና ፍትሐዊ ተጠቃሚነትን ማረጋገጥ የሚያስችሉ ናቸውም ብለዋል። አፍሪካን ከድህነት፣ ኋላ ቀርነት እና ከሥራ አጥነት የጸዳች ለማድረግ የጋራ ቁርጠኝነት ይጠይቃልም ማለታቸውን ዘገባዎቹ አስታውሰዋል።

እንደራሴዎች ስለ'ራሳቸው

P

ኢፌዴሪ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት፣ ግንቦት ወርን ያገባደደው ከላይ አጠር አድርገን የዳሰስናቸውን ሕገ-መንግሥታዊ ኃላፊነቶችን በመወጣት ብቻም ሳይሆን፤ እንደም የራሱን የዘጠኝ ወር አፈፃፀም በመገምገም፤ እንደም ለራሱ በተለይ ሴት እንደራሴዎች የዐቅም ማሳሰቢያ ሥልጠና በመስጠት እና የሴት እንደራሴዎችን ጠቅላላ ጉባኤ በማካሄድ ነበር።

በተጠቀሰው ግንቦት ወር፣ የምክር ቤቱ የ2017 ዓ.ም. በጀት ዓመት የዘጠኝ ወራት የዕቅድ ክንውን፣ በምክር ቤቱ የአማካሪ እና አስተባባሪ ኮሚቴ አባላት አማካኝነት በጋራ መገምገሙን የምክር ቤቱ መረጃ ይጠቁማል። በግምገማው ላይ የተናገሩት አፈ-ጉባኤው የተከበሩ ታገሰ ጫፎ፣ ምክር ቤቱ ሕግጋትን የሚያወጣበት ዋና አላማ በኅብረተሰቡ ዘንድ ለሚነሱ የተለያዩ ጥያቄዎች ምላሽ ለመስጠት ከመሆኑ አንጻር፣ ሕግጋቱን ከማርቀቅ አስከፊ ማፅደቅ ባለው ሂደት ማሳበረሰቡ ተሳታፊ እንዲሆን ማስቻል እንደሚገባ ማስገንዘባቸው ተሰምቷል። ይኸንንም ከግብ ለማድረስ የምክር ቤቱን የአሰራር ሥርዓት ጊዜውን በመጠኑ የቴክኖሎጂ ግብዓቶች በማስደገፍ ኅብረተሰቡ ቀጥተኛ ተሳታፊ እንዲሆን ለማስቻል የተጀመሩ ሥራዎች ተጠናክረው መቀጠል አለባቸውም ብለዋል። ምክትል አፈ-ጉባኤዋ የተከበሩ ሎሚ በደ በበኩላቸው፣ ምክር ቤቱ በሚያከናውናቸው የክትትል እና ቁጥጥር ሥራዎች ወቅት ኅብረተሰቡ የተለያዩ ጥያቄዎችን እንደሚያነሳ ጠቅሰው፣ ምክር ቤቱም ለጥያቄዎቹ ተገቢውን ምላሽ በማይሰጡ እና ኃላፊነታቸውን በማይወጡ አካላት ላይ ተጠያቂነትን ለማስፈን ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅርበት እንደሚሰሩ ተናግረዋል። በምክር ቤቱ የመንግሥት ዋና ተጠሪ ሚኒስትር የተከበሩ ዶ.ር. ተስፋዬ በልጅጌ በበኩላቸው፣ ባለፉት ዘጠኝ ወራት ምክር ቤቱ ባከናወናቸው ሕግ የማውጣት፣ የክትትል እና ቁጥጥር፣ የውክልና እንዲሁም የፓርላመንታዊ የዲሞክራሲ ሥራዎች የተገኙ ተጨባጭ ለውጦች የሚገመገሙት ሥርዓት በመዘርጋት፣ በቀጣይ የሚሰሩ ምክር ቤታዊ ሥራዎች የተሻለ አፈፃፀም እንዲኖራቸው ለማስቻል የሚያግዙ የተለያዩ የአሰራር ሥርዓቶች እንደሚዘጋጁ ጠቁመዋል። የቋሚ ኮሚቴዎች ዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርት ካቀዱት ዕቅድ ጋር ሲነፃፀር ከፍተኛ አፈፃፀም ማሳየቱን ባቀረቡት የዘጠኝ ወራት የምክር

ቤቱ የአፈፃፀም ሪፖርት ያተቱት ደግሞ፣ የምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት ምክትል ዋና ጸሐፊ ዶ.ር. ንጉሤ መሸሻ ነበሩ። ዋና ጸሐፊው፣ የምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት የዘጠኝ ወራት አፈፃፀም ከ86 በመቶ በላይ መሆኑን ገልጸው፣ በቀጣይ በሥራ ላይ የታዩ ጥንካሬዎችን የበለጠ በማጠናከር ላይ እንደሚያተኩርም መናገራቸውን የምክር ቤቱ መረጃ ጠቅሷል።

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤቱ፣ የሴት እንደራሴዎችን ጠቅላላ ጉባኤም ያካሄደው በዚህ ግንቦት ወር ነበር። በ2ኛው የሴት እንደራሴዎች ኮከስ ጠቅላላ ጉባኤ ላይ የተገኙት ምክትል አፈ-ጉባኤዋ እና የኮከሱ የበላይ ጠባቂ የተከበሩ ሎሚ በዶ፣ ሴቶችን በማብቃት በአገረ-መንግሥት ግንባታ ተሳትፏቸውን ለማሳደግ በትኩረት እንደሚሰሩ ማስገንዘባቸውን ከጉባኤው የተገኘው መረጃ ያመለክታል። ሠላም የመጀመሪያም የመጨረሻም ጉዳዮችን ነው ያሉት ሎሚ፣ የኮከሱ አባላት አገራዊ ሠላምን ለማረጋገጥ ከመንግሥት ጎን በመቆም የበኩላቸውን ድርሻ ለመወጣት ዝግጁ ሊሆኑ እንደሚገባም ጠቁመዋል። የፌደራል መንግሥቱ ከታጠቁ ኃይሎች ጋር ለመደራደር ቁርጠኛ አቋም እንዳለው የጠቆሙት ምክትል አፈ-ጉባኤዋ፣ ኮከሱ የምክር ቤቱን ተልዕኮ ሲፈጽም የሠላም ጉዳይን ሊያተኩርበት እንደሚገባ ለሴት እንደራሴዎች ነግረዋቸዋል።

በጠቅላላ ጉባኤው በቀረበው የሦሥት ዓመት ከመንፈቅ የኮከሱ ዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርትን አስመልክቶም፣ በኮከሱ አባላት ሰፊ ውይይት ተደርጎበት በሙሉ ድምፅ መጽደቁን የጉባኤው መረጃ አመለክቷል። ከዚህ ዜና ጋር በተያይዘም፣ እነዚህ የኮከሱ አባላት፣ ፕላን ኢንተርናሽናል ኢትዮጵያ በተሰኘ ተቋም አማካኝነት ሥርዓተ ጾታ ላይ ያተኮረ ሥልጠና ማግኘታቸው ተዘግቧል። የኮከሱ ሰብሳቢ የተከበሩ ኪሚያ ጂንዲም፣ ሥልጠና ሰጪው ፕላን ኢንተርናሽናል፣ ከኮከሱ ጋር በጋራ በመሆን የሥርዓተ ጾታ እኩልነት እንዲረጋገጥ የተሰሩ የግንዛቤ ማስጨበጫዎች ሥራዎች አመረቁ ውጤት እንዳስገኙ ገልፀዋል።

ኢትዮጵያ ምን ተስማማች?

P

እንደራሴዎቹ ምክር ቤት ግንቦት ወርን ያሳለፈው፣ አገሪቷ ከተለያዩ አገራት እና ዓለም ዓቀፍ ተቋማት ጋር ያደረገቻቸውን የብድር ስምምነቶችንም በማጽደቅ ነበር።

P

እንደራሴዎቹ ምክር ቤት ግንቦት ወርን ያሳለፈው፣ አገሪቷ ከተለያዩ አገራት እና ዓለም ዓቀፍ ተቋማት ጋር ያደረገቻቸውን የብድር ስምምነቶችንም በማጽደቅ ነበር።

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤቱ፣ በዚህ ወር ባካሄደው 29ኛ መደበኛ ስብሰባው፣ ሹለት የብድር ስምምነቶችን ማጽደቁን የምክር ቤቱ መረጃ ያመለክታል። የብድር ስምምነት ረቂቅ አዋጆችን አስመልክቶ የመንግሥት ረዳት ተጠሪ ሚኒስትር ዴኤታ የተከበሩ መሠረት ኃይሌ የውሳኔ ሐሳብ ያቀረቡ ሲሆን፣ አዋጆችም በቀጥታ ወደ ሹለተኛ ንባብ በመሸጋገር ውይይት ተደርጎባቸው እንዲፀድቁ መተያየታቸውን ተከትሎ፣ እንደራሴዎቹ አጽድቀዋቸዋል። የብድር ስምምነቶችን አስመልክቶ የምክር ቤት አባላት በርካታ ጥያቄዎችን እና አስተያየቶችን ያቀረቡ ሲሆን፣ የገንዘብ ሚኒስትር ዴኤታው ዶ.ር. አዮብ ተካልኝ ምላሽ እና ማብራሪያ መስጠታቸውን የምክር ቤቱ ዘገባ ጠቅሷል። በዚህም መሰረት በኢ.ፌ.ዲ.ሪ እና በጣሊያን መንግሥት መካከል ለአካባቢያዊ እና አረንጓዴ ኢኮኖሚ ልማት የበጀት ድጋፍ ማስፈጸሚያ የተደረገውን የብድር ስምምነት ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 1377/2017 ሆኖ በሙሉ ድምፅ ፀድቋል። በተመሳሳይም በኢትዮጵያ መንግሥት እና በዓለም አቀፍ የልማት ማኅበር መካከል ለመማር ማስተማር ማሳልበቻ የትምህርት ዘርፍ ትራንስፎርሜሽን ፕሮግራም ማስፈጸሚያ የተደረገውን የብድር ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 1378/2017 ሆኖ በሙሉ ድምፅ መጽደቁን ይኸው የምክር ቤቱ መረጃ ጠቁሟል። ከእነዚህ የብድር ስምምነቶች ባለፈ፣ በአፍሪካ ፋይናንስ ኮርፖሬሽን ማቋቋሚያ ስምምነት ለማጽደቅ የቀረበ ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 1379/2017 ሆኖ በሦስት ድምፅ ተወስኖ በአብላጫ ድምፅ ይጽድቅ ዘንድ የእንደራሴዎቹ ፈቃድ ሆኗል። በመጨረሻም ምክር ቤቱ በዚህ 29ኛ መደበኛ ስብሰባው፣ በኢትዮጵያ መንግሥት

እና በኦስትሪያ ፌዴራል መንግሥት መካከል የተፈረመውን የአየር ትራንስፖርት ስምምነት ረቂቅ አዋጅ ቁጥር 1380/2017 ሆኖ በሙሉ ድምፅ ማጽደቁን የምክር ቤቱ ዘገባ ያሳያል።

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤቱ፣ ከሳምንታት በኋላ ባካሄደው 33ኛ መደበኛ ስብሰባውም፣ ሌሎች ሹለት የብድር ስምምነቶችን አጽድቋል። በቀዳሚነትም፣ በኢትዮጵያ እና በአረብ ባንክ ለአፍሪካ ኢኮኖሚ ልማት መካከል ለተቀናጀ የውጤታማ ግብርና ኢንዱስትሪ ፓርክ ልማት ለወጣቶች የሥራ ዕድል ፈጠራ ፕሮጀክት ማስፈጸሚያ የተደረገውን የብድር ስምምነት ለማጽደቅ የቀረበውን ረቂቅ አዋጅ አስመልክቶ ማብራሪያ ያቀረቡት፣ የመንግሥት ተጠሪው የተከበሩ ዶ.ር. ተስፋዬ በልጅጌ ነበሩ። ተጠሪ ሚኒስትሩም፣ የብድር ስምምነቱ በግብርና ኢንዱስትሪ ፓርኮችን ለማስፋፋት፣ የባለሙያዎችን ዐቅም ለመገንባት፣ የመስኖ አውታሮችና እና የግብርና ምርታማነትን ለማሳደግ እንዲሁም ወጣቶች በግብርና ኢንዱስትሪው ዘርፍ ተሳታፊ እንዲሆኑ የሚያስችል ስምምነት መሆኑን ጠቅሰዋል። በዚህ 33ኛ መደበኛ የእንደራሴዎቹ ስብሰባ ላይ፣ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ እና በዓለም ዓቀፍ የልማት ማኅበር መካከል ለሴቶች እና ልጃገረዶች ጤና የተቀናጀ፣ እና በቴክኖሎጂ የታገዘ አገልግሎት አሰጣጥን ለማሻሻል የቀረበውን የብድር ስምምነት ለማጽደቅ የቀረበ ረቂቅ አዋጅን አስመልክቶም የቀረበውን ሹለተኛውን የብድር ስምምነትም እንዲሁ ለእንደራሴዎቹ ያብራሩት የተከበሩ ዶ.ር. ተስፋዬ ነበሩ። ሚኒስትሩ በማብራሪያቸው፣ ስምምነቱ በሴቶች ቅድመ-ወለድ ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ችግሮችን ለመፍታት ብቻም ሳይሆን፣ ምቹ የጤና ተቋማትን ለመገንባት እና የጤናውን ዘርፍ ተደራሽ ለማድረግ ያለመ ስምምነት እንደሆነ አትተዋል።

የብረጅ ዳሰሳዊ ምልክታዎች

አዋጅ ቁጥር 1383/2017

6

ኛው የአንደራሴዎች ምክር ቤት፣ ግንቦት 26 2017 ዓ.ም. ባካሄደው 4ኛ ዓመት የሥራ ዘመን 33ኛ መደበኛ ስብሰባው፣ ከዐሥራ ስምንት ዓመታት በፊት ጸድቆ የነበረውን፣ አዋጅ ቁጥር 513/1999 የተሰኘውን አዋጅ አሻሽሏል። ምክር ቤቱ ያሻሻለው ይኸ አዋጅ፣ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ አዋጅ ሲሆን፣ አዋጅ ቁጥር 1383/2017 በሚልም በሙሉ ድምጽ አጽድቆታል። ተቋማችንም፣ በወርታ ግንቦት ከጸደቁት አራት ሕግጋት መካከል ይኸውን አዋጅ አጠር አድርጎ ሊዳሰሰው መርጧል።

ማሻሻሉ ለምን አስፈለገ?

የቅጣት እና መሰል እርምጃዎችን አካቶ በድጋሚ፣ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ በሚል ከዐሥራ ስምንት ዓመታት በፊት የጸደቀውን ነገር አዋጅ ለማሻሻል ያስፈለገበትን ምክንያት፣ ለአንደራሴዎች የቀረበው የአዋጁ ማብራሪያ ጥቂት ነጥቦችን ያነሳል። እንደ ማብራሪያው ከሆነም፣ ነገሩን የሕግ ማዕቀፍ ማሻሻል ያስፈለገው፣ በደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ዙሪያ የሚታዩ ችግሮችን ለመቅረፍ እና የሕግ ተጠያቂነት የሚያስከትሉ ተግባራትን ተከታትሎ ለማስፈጸም በማሰብ እንደሆነ ሰነዱ ያስረዳል። በሥራ ላይ ያለውን አዋጅ ለማሻሻል በምክንያታት የተነሳው ሌላው ጉዳይ፣ ሕጉ በአገር ውስጥ የሚገኙ የፕላስቲክ ምርት አምራቾችን ለመቆጣጠር ምቹ አለመሆኑ ነው ይላል። አኹን በሥራ ላይ ባለው አዋጅ ቁጥጥር የሚደረግባቸው የፕላስቲክ ምርቶች ውፍረታቸው ከዐ.ዐ.3 ሚሊ ሜትር በታች ብቻ መሆናቸውን የጠቀሰው ማብራሪያው፣ እነዚህን ለመለየት አስቸጋሪ በመሆኑ ማሻሻያው ማስፈለጉን አመልክቷል። የአዋጁ ማሻሻያ ገፋ አድርጎ እንደሚጠቅሰውም፣ በፕላስቲክ ምርት ላይ የሚሰጠው ፈቃድ ፕላስቲክ እና ጎማ ተብሎ በጠቅላላ የሚሰጥ መሆኑ፣ ለይቶ ለመቆጣጠር ከባድ እንዳደረገው ያነሳል። ከዚህ አኳያም፣ በተለይ አገር ውስጥ በሚመረቱ ምርቶች ላይ ተግዳሮት የሚያስከትል ነው ያለው ማብራሪያው፣ በነገሩ አዋጅ ስለፕላስቲክ ቆሻሻ የተደነገገው ማምረት ወይም ወደ አገር ማስገባት ብቻ መሆኑ እና ስለ አጠቃቀም ወይም አያያዝ በአግባቡ ያላካተተ መሆኑ የቁጥጥር ስርዓቱን ውጤታማ እንዳይሆን ማድረጉ የማሻሻያው መፍትሔ መሆኑን ጠቅሷል። ከዚህ ባለፈም፣

በአገሪቷ የደረቅ ቆሻሻ አዋጅ ተግባራዊ መደረግ የጀመረው ከዐሥራ ሦስት ዓመታት በፊት ቢሆንም፣ የሕግ ተጠያቂነት የሚያስከትሉ ተግባራትን ተከታትሎ ለማስፈጸም እና የሕግ ተጠያቂነትን የሚያሰፍን የተሟላ የሕግ ማዕቀፍ አለመኖሩም የማሻሻያው መነሻ ነው። በዚህም በነገሩ አዋጅ ከግለሰቦች አንስቶ እስከ ትላልቅ ኢንዱስትሪዎች በደረቅ

ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ሊከተሉት የሚገባ አቅጣጫ ባለመቀመጡ አዲሱን አዋጅ ማውጣት ማስፈለጉን የሚመለከታቸው የመንግሥት ተጠሪ ባለሥልጣናት ሲናገሩ ተደምጠዋል።

በጥናት ላይ ተመስርቶ የተሰራ ነው የተባለው አዋጅ፣ ለአንድ ጊዜ ብቻ የሚውሉ የፕላስቲክ ከረጢቶችን የሚመለከት እና ነዋሪዎች እና ፋብሪካዎች ደግሞ በአካባቢያቸው ላይ ያለውን የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ የተመለከተ ሲሆን፣ ነገሩ አዋጅ ዐሥራ ስምንት ዓመታትን ያስቆጠረ እንደመሆኑ፣ ከደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ጋር በተያያዘ ለገጠሩ የማሳበረሰብ ክፍል ብዙ ትኩረት ያልሰጠ መሆኑም ሌላውም ተጠቃሽ ምክንያት መሆኑ ተጠቅሷል። የከተሞች መስፋፋት እና ተያያዘ የመጣው የከተሜው ነዋሪ መብዛት ጉዳይም እንዲሁ ለአዋጁ መሻሻል በምክንያታት ሲነሳ ተስተውሏል፤ እንደ ባለሥልጣናቱ ገለፃም፣ ከከተሞች መስፋፋት ጋር ተያይዞ የሚመነጨው የቆሻሻ መጠን እየጨመረ መምጣቱን በነገሩ አዋጅ መምራት አልተቻለምና አዲስ አዋጅ ማዘጋጀት አስፈልጓል። የተሻሻለው አዋጅ፣ ለአካባቢ ብክለት የሚዳርጉ እና አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውሉ ምርቶች በሥነ-ምግድር ላይ የሚያደርሱትን ጉዳት መከላከል ዓይነተኛ አላማ መሆኑም ተነግሯል።

እነዚህን እና ተያያዥ ክፍተቶችን ለማሻሻል የተዘጋጀው አዲሱ አዋጅ፣ ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ ማምረት፣ ለገበያ ማቅረብ፣ ወደ አገር ውስጥ ማስገባት፣ መሸጥ፣ ማከማቸት ወይም መጠቀምን ከልክሏል። የፕላስቲክ ከረጢት ማለት አነስተኛ ጥግግት ያለው፣ በቀላሉ በስብሰባ ከአፈር ጋር የማይዋሃድ እና ሌሎች ምርቶችን ለመያዝ የሚያገለግል እንደሆነም የተሻሻለው አዋጅ ብያኔውን አስቀምጧል። አዲሱ አዋጅ የፕላስቲክ ከረጢት የሚለውን አገላለጽ ጥቅም ላይ ያዋለው፣ በተለምዶ ፊስታል የሚባለውን ምርት ለማመላከት እንደሆነም፣ ከላይ የጠቀስነው የማሻሻያው መብራሪያ ሰነድ ጠቁሟል።

ዋናዎቹ ነጥቦች

የተሻሻለው አዲሱ አዋጅ፣ የፕላስቲክ ከረጢት በሚያመርቱም ሆነ በሚጠቀሙ ግለሰቦች እና ተቋማት ላይም የወንጀል ተጠያቂነትን የዘረዘረ ነው። ለማሳያ ያህልም፣ ለአንጀራ፣ ለዳቦ እና ለተለያዩ የሽቀጥ እቃዎች መያዣነት የሚውለውን የአንድ ብርን ፕላስቲክ ይዞ መገኘት ከ2,000 እስከ 5,000 ብር የሚያስቀጣ ሲሆን፣ ከዚህ በተጨማሪም፣ ያመረተ ወይም ወደ አገር ውስጥ ያስገባ፣ ለገበያ ያቀረበ ወይም የሸጠ፣ ለንግድ ዓላማ ያከማቸ ወይም ይዞ የተገኘ ከ50,000 ብር በማያንስ እና ከ200,000 ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ እና ከ5 ዓመት በማይበልጥ ጽኑ አሥራት እንዲቀጣ አዋጁ ያዘዛል። አዋጁ አጠቃላይ የደረቅ ቆሻሻን የሚመለከት ቢሆንም፣ በብዛት ያተኮረው ግን በፕላስቲክ ቆሻሻ ላይ ሲሆን፣ ደረቅ ቆሻሻን ከምንጩ ዲዛይን ሲደረግ አንስቶ ምርቱ እስከሚወገድበት ድረስ ያለውን ተመልክቷል። ስድስት ክፍሎች እና ሃያ ስምንት አንቀጾች ያሉት አዋጁ፣ ሦስት መርሆዎች እንዳሉትም አስቀምጧል። የበከለን ማስከፈል የሚለው ቀዳሚው ሲሆን፣ ቆሻሻን ከምንጩ መቀነስ፣ መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ዑደት ማድረግ እና በአግባቡ ማስወገድ እንዲኹም የኅብረተሰብ ተሳትፎ ማሳደግ የሚሉት በኹለተኝነት እና በሦስተኝነት የተቀመጡ መርሆዎች ናቸው።

በአዲሱ አዋጅ የተሻረው ነባሩ አዋጅ፣ በቀላሉ በስብሶ ወደ አፈር የሚደባለቅ መሆን አለመሆኑን የሚያሳይ ምልክት ያልተደረገበትን የፕላስቲክ ከረጢት ለገበያ ማቅረብ ይከልክል ነበር። በሌላ በኩል አዲሱ አዋጅ፣ ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ ማምረት፣ ለገበያ ማቅረብ፣ ወደ አገር ውስጥ ማስገባት፣ መሸጥ፣ ማከማቸት ወይም መጠቀም የተከለከለ ነው የሚል ድንጋጌ ተካትቶበታል። የደረቅ ቆሻሻ አሰባሰብ እና አወጋገድን በስፋት ያካተተው አዋጁ፣ የፕላስቲክ ጫማዎችን፣ የውኃ ኮዳዎችን እና ወፍራም የፕላስቲክ ውጤቶችን እንደማይጨምር ደንግጓል። አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክን የተመለከቱ የአዋጁን ድንጋጌዎች አፈጻጸምን መቆጣጠር እና ጥሰት ሲኖር ተገቢ የእርምት እርምጃ የመውሰድ ኃላፊነት የተሰጠው ደግሞ ለየአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት ነው። ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ የተሰጠው ኅላፊነት ይኸም ብቻ ሳይሆን፣ አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውሉ ፕላስቲኮች እንዲመረቱ፣ ወደ አገር ውስጥ እንዲገቡ ወይም ጥቅም ላይ እንዲውሉ በመመሪያ የመወሰን ሥልጣንም ጭምር ነው።

ማንኛውም ሰው ከመኖሪያ ቤት ይዞታው ድንበር አንስቶ ቢያንስ እስከ ሀያ ሜትር ባለው ርቀት ውስጥ ደረቅ ቆሻሻን የማጽዳት ኃላፊነት እንዳለበት የሚደነግገው አዲሱ አዋጅ፣ የአገልግሎት

ይኸ የተሻሻለው አዋጅ
በእንደራሴዎች ከመጽደቁ ከጥቂት
ወራት በፊት፣ ጠቅላይ ሚኒስትር
ዶ.ር. ዐቢይ አሕመድም በጉዳዩ
ላይ መናገራቸው ይታወሳል።
ጠቅላይ ሚኒስትሩ፣ በአዲስ አበባ
ከተማ አየተገነባ ያለውን ኹለተኛው
ዙር የኮሪደር ልማት ሥራን
በገመገሙበት ወቅት፣ ፕላስቲክን
በተመለከተ መንግሥታቸው ሕግ
እያዘጋጀ መሆኑን ጠቁመው ነበር።

መስጫ እና የንግድ ተቋማት ደግሞ እስከ ሃምሳ ሜትር ርቀት ውስጥ ደረቅ ቆሻሻን የማጽዳት ኃላፊነትን ጥሎባቸዋል። የፕላስቲክ አምራቾችን አስመልክቶም ድንጋጌዎችን ያስቀመጠው አዋጁ፣ የፕላስቲክ ምርቱ የአገልግሎት ዘመኑ ሲያበቃ እንዲሰበሰብ፣ ለዳግም ጥቅም ወይም መልሶ ዑደት ላይ ሊውል የሚችልበትን ሥርዓት መፍጠር የፕላስቲክ ምርቱ የአገልግሎቱ ዘመን እንዳበቃ መልሶ ጥቅም ላይ ለማዋል የሚያስፈልገውን ወጪ የመሸፈን ግዴታን በአምራቹ ላይ ጥሏል። የደረቅ ቆሻሻን ስለመሰብሰብ በተመለከተም ከሚመለከተው አካል በሚሰጥ ፈቃድ ለጥሬ ምርትነት ካልሆነ በስተቀር ደረቅ ቆሻሻን ወደ አገር ውስጥ ማስገባትም ከልክሏል። ከዚህ በተጨማሪም፣ የምግብ፣ የመጠጥ፣ የንፅህና መጠበቂያ እና የመዋቢያ ምርቶችን በጠርሙስ፣ በጣሳ ወይም

በፕላስቲክ መያዣ የሚያመርቱ፣ የሚያስመጡ፣ የሚያከፋፍሉ ሰዎች ጠርሙሱ ወይም የቆርቆሮ ጣሳው የአገልግሎት ዘመኑ እንዳበቃ መልሶ የሚወገድበትን ዘዴ የመዘርጋት ግዴታ እንዳለባቸው ደንግጓል።

ይኸ የተሻሻለው አዋጅ በእንደራሴዎች ከመጽደቁ ከጥቂት ወራት በፊት፣ ጠቅላይ ሚኒስትር ዶ.ር. ዐቢይ አሕመድም በጉዳዩ ላይ መናገራቸው ይታወሳል። ጠቅላይ ሚኒስትሩ፣ በአዲስ አበባ ከተማ አየተገነባ ያለውን ኹለተኛው ዙር የኮሪደር ልማት ሥራን በገመገሙበት ወቅት፣ ፕላስቲክን በተመለከተ መንግሥታቸው ሕግ እያዘጋጀ መሆኑን ጠቁመው ነበር። ፕላስቲኮች ወደ አገር ውስጥ የማይገቡበትን መንገድ ለመፍጠር እንዲከራለን ያሉት ጠቅላይ ሚኒስትር ዐቢይ፣ በአዲስ አበባ ከተማ በሚታይ ኹኔታ መንገዶች ላይ የሚሠሩ የፕላስቲክ ቤቶች እና የፕላስቲክ በረንዳዎች መከልከል እንዳለባቸው መናገራቸው ይታወሳል። ማንም ሰው በቤቱ በረንዳ ላይም ይሁን ቡና ለመሸጥ በፕላስቲክ የሚሠራ ቤት ሕገ ወጥ መሆን አለበት ያሉት ጠቅላይ ሚኒስትር ዐቢይ አሕመድ፣ መጀመሪያ ላስቲክ ነው፣ ቀጥሎ ነው ሕጋዊ ቤት የሚመስለው፤ እናም፣ ፕላስቲክ የሚባል መፈቀድ የለበትም ሲሉ ጠንከር አድርገው ተናግረው ነበር።

የአዋጁ ፋይዳ

በግንቦት ወር የጸደቀውን የደረቅ ቆሻሻ አወጋገድ አስመልክቶ፣ የፕላስቲክ ከረጢቶችን ማገድ አስመልክቶ ኢትዮጵያን የተለየ የሚያደርጋት አይደለም። ለምሳሌ ያህል ከኬንያ እስከ ሞሮኮ ያሉ የአፍሪካ አገራት ቀደም ብለው የፕላስቲክ ከረጢቶችን ሕዝባቸው እንዳይጠቀሙ ከልክለዋል። ከዚህ አኳያም፣ በጠቀስነው አዋጅ ውስጥ የተካተቱት የፕላስቲክ ከረጢቶች ዓይነቶች ላይ ካልሆነ በቀር፣ መልሶ ጥቅም ላይ የማይውሉ የፕላስቲክ ዓይነቶችን በመከልከል

ጠቅለል አድርገን ከላይ ካየነው የአዋጁ አገራዊ ፋይዳ ባለፈ፣ ምንም እንኳን ዝቅ ብለን በአጭሩ የምናያቸው ውስንነቶች መኖራቸውን አሌ ባይባልም፣ አዋጁ የሚመለከታቸው የማኅበረሰብ ክፍሎች ዝቅተኛው የኢኮኖሚ ዕርከን ላይ ያሉትን ጭምር እንደመሆኑ፣ ለተፈፃሚነቱ የሽግግር ጊዜ መስጠቱ የአዋጁ አንድ መልካም ኅን ተደርጎ ሊወሰድ ይችላል። የአዋጁ ተፈፃሚነት ከመውጣቱ በፊት የተመረቱ እና ወደአገር ውስጥ የገቡትን እንደማይመለከት ሲገለጽ፣ ለዚህም የስድስት ወራት ጊዜ እንደሚሰጥ በበላሥልጣናቱ ጭምር መነገሩን በበሳነት መውሰድ ይቻላል። ከዚህ በተጨማሪም፣ አዲሱ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣ በኋላ ያሉት የመጀመሪያዎቹ ስድስት ወራት የሽግግር ጊዜ መሆናቸው፣ በተለይም የተከለከሉት ምርቶች በሰፊው ሕዝብ ጥቅም ላይ የሚውሉ ከመሆናቸው አንፃር ሰፊ የግንዛቤ ማስጨበጫ መድረኮችን ለማዘጋጀት መታቀዱን በአዎንታዊ እርምጃነት ብሪጅ ይመለከተዋል። በእነዚህ ስድስት የአዋጁ የሽግግር ወራትም፣ ሰፊ የግንዛቤ ማስጨበጥ ሥራዎችን ብቻም ሳይሆን፣ አዋጁን መተግበር የሚያስችሉ ወጥ አገር ዓቀፍ አሰራሮችን መዘርጋት እና ማቀናጀት ላይ የሚሰራበት ወቅት እንደገና ያስችላልና፣ በእነዚህ ወራት የሚመለከታቸው መንግሥታዊ ተቋማት የሚጠበቅባቸውን ይሰራሉ ብለንም ተስፋ እናደርጋለን። ከዚህ አኳያም፣ ለአንድ ጊዜ

የአዋጁ የትግበራ ውስጥነቶች

በተለየ ኹኔታም፣ መዘጋት አልያም ወደሌላ ክፍለ-ኢኮኖሚ መሻገር ብቸኛ ዕጣቸው በሆኑት እነዚህ ፋብሪካዎች እና በስርጭቱ ሰንሰለት ውስጥ የሚገኙ በመቶ ሺዎች የሚቆጠሩት ሠራተኞች ዕጣ ፈንታም የከፋ እንዳይሆን አዋጁም ሆነ አዋጁን በተለያዩ

ምክር ቤቱ አዋጅ ቁጥር 513/1999ን በማሻሻል ላይ

የአስረጃ መድረኮች ያብራሩት የመንግሥት ባለሥልጣናት እና የአንደራሴዎች ምክር ቤት የውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በበቂ ችግር ላይ ባሉበት ሁኔታ ላይ ተቀምጧል። ይህ ጉዳትም፣ በእነዚህ የፋብሪካ ባለሀብቶችም ሆነ በሥራቸው ባሉት ሠራተኞች ዘንድ እጅጉን የተዘበራረቀ ችግር መፈጠሩን ብሪጅ ተገንዝቧል። ይህም ምናልባትም፣ የአዋጁ አተገባበር መሠረታዊ ዕግዳት አድርጎ በመቁጠር፣ ችግሩ ሳይከሰት ከአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣኑ መሥሪያ ቤት አንስቶ የሚመለከታቸው መንግሥታዊ ተቋማት እና ራሱ የአንደራሴዎች የተጠቀሰው ቋሚ ኮሚቴ አፋጣኝ መፍትሔ እንዲያበጅ ያስፈልጋል። በሌላ ጎን ይኸንኑ ጉዳይ ስንመለከተው ደግሞ የምናገኘው ሌላኛው የአዋጁ የአተገባበር አላታዊ ተጽዕኖ፣ መንግሥት ለእነዚህ ፋብሪካዎች በዓመቱ ያገኝ የነበረውን ቀጥተኛ እና ቀጥተኛ ያለሆነ የግብር ገቢ በምን መልኩ ሊተካ እንዳለበ ሲነገር አለመደመጡ ነው። ይህም፣ በቀጥታ ከአዋጁ ድንጋጌዎች ጋር የተያያዘ ጉዳላት ባይሆንም ቅሉ፣ ተራዛሚ የአዋጁ አላታዊ ተጽዕኖ ነውና፣ ልብ ይባል የሚል ምክረ-ሐሳባችንን ማቅረብ እንሻለን።

ከተሻሻለው አዲሱ አዋጅ ነጣል ድንጋጌዎች አኳያም፣ አንድ ጉድለትን አለማንሳት አይቻልም። ይኸውም፣ ማንኛውም ሰው ፕላስቲክ ይዞ ከተገኘ ከኹለት እስከ አምስት ሺህ ብር እንደሚቀጣ የሚደነግገው የአዋጁ አንቀጽ ነው። በዚህ ድንጋጌ ዙሪያ የምክር ቤቱ የውኃ፣ መስኖ፣ ቆላማ አካባቢ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሰብሳቢው የተከበሩ ዶ.ር. አወቀ አምዛይ ሲናገሩ፣ ለአንድ ጊዜ ብቻ አገልግሎት ላይ የሚውሉ ፊስታሎችን ዝቅተኛው የማህበረሰብ ክፍልም ስለሚጠቀማቸው ቅጣቱ

ያን ግንዛቤ ውስጥ ያስገባ ነው ማለታቸውን የምክር ቤቱ መረጃ ያሳያል። ነገሩን በምሳሌ ሲያስረዳም፣ “ለምሳሌ አንዲት አሮጊት ወይም ሽማግሌ የሁለት ብር ዳቦ ወይም የአስር ብር ስኳር ገዝተው ሲሄዱ 5 ሺህ ብር ክፍሉ ቢባሉ ላይኖራቸው ስለሚችል፣ ቅጣቱ ከ5 ሺህ ወደ 2 ሺህ ዝቅ እንዲል ተደርጓል ብለዋል ተብሏል። ይህ የቅጣት ዕርክን፣ ሰብሳቢው እንዳሉት የ2 ብር ዳቦ ለገዙ አዛውንት እጅጉን የበዛ ይመስላል። በሌላ ጎን ስንመለከተው ደግሞ፣ በመንገዳቸው ላይ ሲጓዙ ይህ ቅጣት ያገኛቸው አንድ አዛውንት፣ የተጠቀሰውን የቅጣት መጠን መክፈል ባይችሉ ሌላ አንድ ማህበራዊ ግልጋሎት መስጠት የመሳሰሉ ቀላል ማህበራዊ ቅጣቶች በአማራጭነት አለመቀመጣቸው ቢያንስ የአዋጁ አተገባበር ላይ እንቅፋት ሊሆን ይችላል።

በመጨረሻም፣ ይኸው አዲስ አዋጅ በአገር ዓቀፍ ደረጃ በጠቅላይ ሚኒስትር ዐቢይ አሕመድ አነሳሽነት የተጀመረውን የችግር ተከላ አገራዊ ንቅናቄ እንዳይጎድተው ስጋት አለ። እንደሚታወቀው፣ ለዚህ የጠቅላይ ሚኒስትሩ አገራዊ ዕቅድ በዓመቱ ከዐሥር እስከ ዐሥራ አምስት ቢሊዮን ችግኞች የሚተከሉባቸው የፕላስቲክ ከረጢቶች ያስፈልጋሉ። ምንም እንኳን መሰል ጉዳዮች ሲያጋጥሙ፣ የአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣን በልዩ ሁኔታ በሚያወጣው መመሪያ ሊፈቅድ የሚችላቸው ነገሮች እንዳሉ በአዋጁ ቢጠቀስም፣ በዚህ ጉዳይ ላይ በግልጽ የተቀመጠ ድንጋጌ አልያም፣ በቀጣዮቹ ስድስት የሽግግር ወራት ውስጥ፣ የተጠቀሱትን የአዋጁን አተገባበር ሊያደናቅፉ የሚችሉ ተገዳሮቶችን ጭምር ግንዛቤ ውስጥ ያስገባ መመሪያ ቢወጣ ጠቀሜታው ብዙ ነው የሚለው የመጨረሻው የብሪጅ ምክረ-ሀሳብ ነው።

ኢንዱሴ በብሪጅ ሪሶርች እና ኢኖቬሽን በዋወሩ እየተዘጋጀ ይቀርባል።

ከራስ ውረድ፦

“በአነዚህ ወርሃዊ የአንደራሴዎቹ ጥቅንሮች ውስጥ ያሉት ሹሉም የገጸ-ሰብ እና የገጸ-መስኮች ምስሎች የተገኙት ከሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጽሕፈት ቤት ይፋዊ የመረጃ ምንጮች ነው፤ እንዲሁም፣ ሹሉም ቁጥራዊ ዘገባዎች የተወሰዱትም ከዚህ ምንጭ ነው። ዳሰሳዊ ምልከታዎቹ፣ አጠቃሎዎች እና ተያያዥ ትንታኔዎች የተቋማችን ናቸው።”

ክንዳራ በብሪጅ ሪሳርች እና ኢኖቬሽን በየወሩ እየተዘጋጀ ይቀርባል።

BRIDGE Research & Innovation for Democratic Governance and Enhanced Peace

+251 115 57 74 96
+251 911 86 12 34
research@bridge-et.org

150096, Addis Ababa, Ethiopia.
Kazanchis, across the main gate of UNECA,
SA Building, 9th Floor, Office No. 5, Addis
Ababa.